№ 54 (2805) ■ П'ятниця, 22 березня 2002 року ■ Ціна договірна

Голос України

Газета Верховної Ради України

В Українському домі у Києві відбулася церемонія вручення премій та іменних стипендій Міжнародного благодійного фонду імені Пантелеймона Куліша учням українського медичного ліцею ім. О. Богомольця, київської середньої школи № 33 та шкіл Чернігівщини. Їх вручив Голова Верховної Ради України, президент Міжнародного благодійного фонду імені Пантелеймона Куліша Іван Плющ.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1842 р. На Полтавщині народився Микола Лисенко, композитор, основоположник української класичної музики. ■ 1918 р. У Миколаєві спалахнуло повстання проти австро-німецьких окупантів. ■ 1922 р. Народився Василь Колесник, учасник французького Руху Опору. Воював у партизанському загоні В. Порика. ■ 1943 р. Гітлерівські окупанти спалили білоруське село Хатинь і всіх його мешканців. ■ 1946 р. У Києві розпочався закритий процес проти греко-католицької церкви. ■ 1951 р. В СРСР прийнято постанову про організацію щоденних телепередач.

«Працюючи на Україну, любіть її»

Звертаючись до молоді в залі, І. Плющ висловив упевненість, що нинішні школярі та ліцеїсти стануть гідними будівниками нашої незалежної України. Іван Плющ зазначив: добре, що сьогодні в Україні є багато нових форм навчання і підготовки молодих кадрів. Десять років незалежності України для історії держави і суспільства — це мить, а для кожної людини — вагомий відтинок часу. Голова ВР наголосив: Україна як держава відбулася назавжди, а якою ми її зробимо — залежить і від старшого, і молодого, і підростаючого покоління.

Іван Плющ пригадав, як його вчителька Євдокія Дмитрівна свого часу говорила своїм учням: «Діти, я вам заздрю, бо ви житимете при комунізмі». Сьогодні учні й студенти живуть, навчаються і будують своє життя в зовсім інший час і зовсім по-іншому. «Вас не запрошують будувати якісь «ізми», а виховують у дусі світових і європейських стандартів», — сказав глава парламенту.

У своєму виступі І. Плющ торкнувся і сучасного політичного життя України. Він відзначив, що останні два роки ми переломили ситуацію на краще, але, на жаль, є політичні сили, які «касетними» та іншими скандалами «бунтують і намагаються зірвати перші паростки досягнень, посіяти сумнів у правильності обраного шляху».

(Закінчення на 2-й стор.).

Оголошення про закриття 9-ї сесії

і підсумки роботи Верховної Ради України третього скликання відбудеться на пленарному засіданні в четвер, 4 квітня.

У понеділок, 1 квітня, погоджувальна рада керівників комітетів ВР, депутатських груп і фракцій розгляне проект розкладу пленарних засідань парламенту на 2—4 квітня і дасть відповідні рекомендації ВР.

День першого пленарного засідання нового складу Верховної Ради визначить підготовча депутатська група, до якої ввійдуть новообрані парламентарії. Вона також подасть на розгляд ВР пропозиції щодо обрання керівництва законодавчого органу, формування депутатських груп і фракцій та комітетів, порядку висвітлення роботи першої сесії четвертого скликання тощо.

Брак інформації

Днями в Києві відбулися збори Української всесвітньої координаційної ради (УВКР), під час яких делегати з України разом із представниками західної та східної діаспор обговорювали мовну політику й мовну ситуацію в нашій державі, а також проблеми української діаспори в Молдові, Білорусі, на території колишньої Югославії та в інших країнах світу. Гостру дискусію викликала доповідь Миколи Свинцицького про життя українських громад на етнічних українських землях і в країнах поселення. Учасники зборів наголосили на тому, що і в Росії, попри проголошення там року України, є проблеми із задоволенням мовно-культурних потреб нашої діаспори. Проблемою номер один для представників діаспори є брак інформації про Україну. Передплата на українські газети за кордоном надто дорога, а після того, як перестали працювати Миколаївський та Львівський радіотрянслятори, не всі мають змогу чути українське слово.

Черговий заклик США

Палата представників Конгресу США затвердила резолюцію, яка закликає уряд України забезпечити демократичний, прозорий і справедливий виборчий процес на парламентських виборах 31 березня. «Вільні і справедливі вибори є основою демократії, — йдеться в документі. — Керівництво України має продемонструвати своєму народу і світу, що уряд серйозно налаштований щодо реформ». Підсумки майбутніх виборів, наголошено в резолюції, покажуть, наскільки Україна продовжує втілювати демократичні реформи.

Кримські крила ООН

Високий професіоналізм і майстерність колективу Кримського державного авіаційного підприємства «Універсал-Авіа» підтвердив його керівник Олександр Ковтун. Він отримав високе міжнародне звання лауреата проекту Ради Європи «XXI століття», за яким незалежні експерти визначають кращі підприємства і керівників століття. Звання «Керівник майбутнього», два дипломи й статуетки «Срібний дельфін» — як символ визнання великої цінності для людства його діяльності — заслуженому працівникові транспорту Криму вручали у Брюсселі.

(Закінчення на 6—7-й стор.).

Врожай

Весняний день рік годує

Агропромислові підприємства Харківської області почали масову сівбу ранніх зернових і зернобобових.

Незважаючи на ранню весну, за словами заступника голови Харківської облдержадміністрації Миколи Безуглого, сільські господарства до весняно-польових робіт підготувалися краще, ніж торік. Сільгосппідприємства цілком забезпечені насінням ярових культур. На 28 % більше, ніж у 2001 р., забезпечені мінеральними добривами і на 12 % — засобами захисту рослин. Майже цілком готовий до весняних робіт тракторний парк. Господарства краще, ніж раніше, забезпечені пально-мастильними матеріалами. Сільгоспвиробники області вже засіяли ранніми зерновими і зернобобовими культурами майже 30 тисяч гектарів оранки, ***повідомляє наш власний кореспондент Микола КОСИЙ.***

Роз'яснення

Центральної виборчої комісії щодо заборони надання виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей під час проведення передвиборної агітації у період виборчого процесу по виборах народних депутатів України 31 березня 2002 року

Затверджено постановою Центральної виборчої комісії від 10 січня 2002 року № 38

Конституція України гарантує громадянам України право брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними. Вибори народних депутатів України є вільними та відбуваються на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Надзвичайно важливим етапом виборчого процесу є проведення передвиборної агітації.

Передвиборна агітація відповідно до частини першої статті 50 Закону України "Про вибори народних депутатів України" розпочинається за 50 днів до дня виборів, тобто 9 лютого 2002 року, і закінчується о 24 годині 29 березня 2002 року.

Передвиборна агітація може здійснюватися у будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

Центральна виборча комісія роз'яснює, що з метою забезпечення умов для вільного формування та виявлення волі виборців при голосуванні, реалізації принципу рівності всіх кандидатів у народні депутати України частиною шостою статті 56 Закону України «Про вибори народних депутатів України» забороняється проведення передвиборної агітації, що супроводжується наданням виборцям грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей.

Порушення цієї заборони тягнуть за собою відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

Секретар Центральної виборчої комісії
Я. ДАВИДОВИЧ.

Обвинувачений у вбивстві журналіста може померти в СІЗО

Ані на крок не просунувся вперед судовий процес із обвинувачення мешканця Краматорська Юрія Ведерюка у вбивстві директора телекомпанії «ТОР» Ігоря Александрова. На чергове засідання, яке відбулося в Слов'янську, обвинувачений не був доставлений.

(Закінчення на 3-й стор.).

P. S. Український омбудсман стурбована масовим порушенням прав виборців

«Працюючи на Україну, любіть її»

(Початок на 1-й стор.).

За словами Івана Плюща, наступним кроком фонду імені П. Куліша має стати видання спадщини цього культурно-просвітницького діяча, відновлення Музею-садиби Пантелеймона Куліша та Ганни Барвінок. Глава парламенту висловив сподівання, що найближчим часом буде затверджено державну програму з розвитку українського «золотого кільця», до якого увійдуть Чернігів, Ніжин, Батурин та інші історичні місця.

Насамкінець І. Плющ закликав молодь: цінуйте цю епоху, любіть Україну, як писав Михайло Грушевський: «Ми будуємо Україну не тільки для українців, а для всіх тих, хто живе в Україні, а живучи, працює на неї, а працюючи на неї, любить її».

Після завершення зустрічі з обдарованою молоддю Голова Верховної Ради відповів на запитання журналістів, зокрема про прийняття Конгресом США резолюції, присвяченої виборам в Україні. «Це цілком нормальне явище, що великий інтерес у Європі і у світі до виборчої кампанії в Україні, — сказав він. — Це засвідчує сам факт, що до України вже приїхали понад 500 зарубіжних спостерігачів, а всього на виборах їх очікується понад тисячу». За словами Івана Плюща, якщо дотримуватимемося виборчого закону, то і адмінресурс, і все, що пов'язано з прогнозами нечесних виборів, не відбудеться. Іван Плющ наголосив, що будь-які висновки про допущені порушення виборчого закону під час виборів можна буде робити лише після рішень окружних і Центральної виборчої комісій, розгляду скарг у судах.

Юліана ШЕВЧУК.

Ми добудуємо енергоблоки

Литва планує закрити свою атомну електростанцію. Україна готова запропонувати атомникам Ігналінської АЕС, які через це залишаться без роботи, перейти працювати на Хмельницьку і Рівненську АЕС, заявив у Вільнюсі Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах.

Зазначивши, що Україна обов'язково добудує 4-й енергоблок на Рівненській і 2-й — на Хмельницькій АЕС, Анатолій Кінах підкреслив, що тепер з'явилася можливість використати при їх роботі висококваліфікованих фахівців Ігналінської АЕС, які могли б забезпечити надійну експлуатацію нових українських блоків, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Цю заяву було зроблено останнього дня перебування Анатолія Кінаха в Литві. А раніше, під час україно-литовських міжурядових переговорів, український прем'єр запропонував литовській стороні використати український досвід при закритті Ігналінської АЕС. І Вільнюс із вдячністю прийняв цю пропозицію.

(Закінчення на 5-й стор.).

Фотофакт

Деякі кандидати в депутати органів влади на Миколаївщині розпочали боротьбу «за чистоту стін». Вони переймаються проблемами прибирання сміття, реставрування дитячих майданчиків, освітлення подвір'їв.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Розмова про духовне і духовність

Голова Верховної Ради України Іван Плющ відвідав Ніжинський район Чернігівської області. У селі Талалаївці він спілкувався з селянами, інтелігенцією, обговорював насущні проблеми сьогодення України та регіону. Змістовною та доброзичливою вийшла розмова про духовне і духовність між Головою Верховної Ради та викладачами, студентами Ніжинського державного педагогічного університету імені Т. Шевченка. Під час бесіди йшлося про необхідність поглибленого вивчення спадщини Пантелеймона Куліша, Ганни Барвінок, інших відомих земляків-патріотів. І. Плющ висловив готовність якнайактивніше сприяти ентузіастам, науковій громадськості, студентам у починаннях, спрямованих на духовне збагачення краян. На зустрічі обговорювалося і питання присвоєння одному з найстаріших вищих навчальних закладів України — Ніжинському університету — статусу Національного.

І. Плющ також відвідав райлікарню, взяв участь у відкритті нового територіального центру милосердя у Ніжині. Ніжинці цікавилися політичною позицією земляка, його точкою зору на перебіг передвиборних змагань в Україні. На всі поставлені запитання він дав безкомпромісні й докладні відповіді. У зустрічах Голови Верховної Ради І. Плюща з ніжинцями також узяли участь голова Чернігівської облдержадміністрації Микола Бутко та міський голова Ніжина Михайло Приходько.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Рішення будуть вмотивованими

У Центральній виборчій комісії

У ці дні Центральна виборча комісія, як зауважив її голова Михайло Рябець, «працює з коліс». Щодня на адресу Центрвиборчкому надходить 120—130 скарг. Окрім того, доводиться дуже часто вносити корективи у прийняті рішення з реєстрації уповноважених від партій і блоків, закріплених у багатомандатному загальнодержавному і одномандатних округах. А ще доволі часто міняється склад окружних комісій — частина їх членів приймає рішення балотуватися до представників, інших відкликають партії і блоки тощо.

20 березня на засіданні ЦВК було розглянуто чотири скарги. Зокрема, Центральна виборча комісія відмінила рішення окружної виборчої комісії № 191 від 15 березня ц. р. про зняття з реєстрації кандидатом у народні депутати Миколи Янчука на підставі неправдивих даних, поданих у декларації про доходи. Як установили члени ЦВК, кошти, передані Миколі Янчуку, були не особистими і використані на ремонт проктологічного відділення лікарні, де працював кандидат у народні депутати.

Центральна виборча комісія відмінила також рішення окружної виборчої комісії № 107 про оголошення попередження кандидатові в народні депутати Валерію Коломойцеву-Рибалку, оскільки її члени не поцікавилися, з чиєї вини на частині агітаційних матеріалів відсутні прізвища відповідальних за їх випуск.

Декому із скаржників ЦВК відмовила. Так було із скаргою керівника Носівського районного штабу блоку «Наша Україна», який вимагав відмінити рішення окружної виборчої комісії № 208 про утворення виборчих дільниць у Носівському районі. Відмовили члени Центральної виборчої комісії і народному депутатові Віктору Петрову. У першому випадку — через порушення термінів оскарження рішень окружної виборчої комісії, у другому — через те, що частина фактів не підтвердилася, а по деяких інших рішення прийняла окружна виборча комісія № 11.

На засіданні була зареєстрована чергова група міжнародних спостерігачів з близького і далекого зарубіжжя у кількості 124 чоловік.

Представник блоку Юлії Тимошенко звернувся до Михайла Рябця з повідомленням, що «з кіл Державної податкової адміністрації» стало відомо про те, що ЦВК отримає скаргу про використання блоком коштів не з виборчого фонду на ведення передвиборної агітації, зокрема на випуск книжки «Невиконане замовлення». Крім того, в одному із судів буде прийнято рішення про зняття блоку з реєстрації на підставі цієї скарги. Представник БЮТ застеріг ЦВК від участі «у темних технологіях».

У відповідь Михайло Рябець порадив подати копію «такого замовлення» до Центральної виборчої комісії, де воно буде підшите до скарги, яка й справді надійшла до ЦВК. Голова Центрвиборчкому запевнив, що скаргу розглянуть відповідно до законодавства, а рішення буде «вмотивованим і законним».

На прес-конференції голова ЦВК розповів про використання партіями і блоками виборчих фондів. На їхні рахунки надійшло 27,2 мільйона гривень, з яких на 20 березня витрачено 24,6 мільйона. Більше 2 мільйонів гривень витратили 6 партій і блоків: КПУ (оновлена), блок «За єдину Україну!», блок Віктора Ющенка «Наша Україна», політичне об'єднання «Жінки за майбутнє», партія «Яблуко» та СДПУ(о). Більше мільйона гривень витратили ще чотири партії і блоки.

Окрім того, Михайло Рябець повідомив, що лише 9 партій і блоків змогли забезпечити свою присутність у понад 50 відсотках виборчих комісій. Лідирує в цьому неформальному змаганні блок «За єдину Україну!». Його представники є у 86,4 відсотка дільничних комісій. Не набагато відстали від «заєдинщиків» СДПУ(о), блок Юлії Тимошенко і блок «Демократична партія України—партія «Демократичний союз».

Володимир КОРОЛЮК.

Грач залишається кандидатом. А Крим — без бюджету

Новим раундом у майже місячній «битві навколо кандидатства Леоніда Грача» стало блокування фракцією «Комуністи і народовладдя» останнього засідання сесії ВР автономії нинішнього скликання. У такий спосіб вона відповіла на зняття свого лідера Леоніда Грача з кримських передвиборних перегонів.

Після трьох спроб почати роботу сесія так і не відбулася — не було кворуму. Аргументація головуючого, заступника голови ВР автономії Юрія Корнілова, що комуністи готуються до виборів і перебувають у відпустках як посадові особи, була непереконлива. Адже кримські депутати працюють не на професійній основі і не є держслужбовцями.

На знімку Андрія КАНИЩЕВА (УНІАН): момент нерезультативної реєстрації депутатів Верховної Ради АРК у середу.

Отож Крим залишається без затвердженого бюджету на поточний рік. А це ставить під загрозу виконання соціальних програм.

А тим часом апеляційний суд автономії прийняв до розгляду скаргу Голови ВР АРК. Отже, рішення суду Центрального району вважається таким, що не вступило в силу, і Леонід Грач має право брати участь у виборчому процесі, принаймні до 27 березня. Саме на цей день призначено розгляд його скарги апеляційним судом.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Думки з приводу

Валерій ГОРБАТОВ, голова уряду автономії

— Неприйняття бюджету для півострова — відчутний удар для тисяч простих кримчан, у тому числі й пенсіонерів. Не буде виплачено пільги, субсидії, дотації, нереалізованими залишаться перспективні проекти капітального будівництва та інвестиційні, під загрозою зриву можуть опинитися весняно-польові роботи. Для того, щоб життя автономії не вийшло зі звичного русла, з кожного із перелічених питань уряду доведеться тепер напряму звертатися в Кабмін України.

Анатолій КОРНІЙЧУК, представник Президента в Криму

— Результати цієї сесії ще раз підтвердили, хто проти того, щоб у Криму була економічна й політична стабільність, і хто керується політичними амбіціями.

Юрій КОРНІЛОВ, заступник Голови ВР автономії

— Думаю що бюджет буде прийнято. Коли? Може, на позачерговій сесії.

Закон для всіх один

На черговому засіданні тимчасової слідчої комісії Верховної Ради з питань реалізації виборчих прав громадян під час проведення виборів народних депутатів 2002 року, яку очолює народний депутат Олександр Єльяшкевич, зверталася увага на порушення Національною телекомпанією виборчого законодавства в Україні.

За один із демонстрованих на УТН сюжетів, наприклад, ЦВК оголосила попередження кандидатові в народні депутати, однак його показали ще раз.

Олександр Єльяшкевич нагадав, якщо ЦВК, а також окружні комісії вбачають якісь правопорушення під час проведення виборчої кампанії, вони повинні негайно на них реагувати, а за певних обставин і самі звертатися до суду, не чекаючи сторонніх послуг.

Комісія ще раз збереться на наступне, заключне, засідання перед виборами 31 березня.

Анатолій КАРАСЬ.

«Укравіатранс» заспокоює перевізників і пасажирів

Звістка про те, що Міжнародна організація цивільної авіації (ІСАО) з 1 квітня цього року заборонила європейським аеродромам приймати літаки з гучними двигунами, не на жарт стурбувала вітчизняних авіаперевізників.

Через це у середу директор «Укравіатрансу» Андрій Шкатюк у міжнародному аеропорту «Бориспіль» під Києвом давав відповідні роз'яснення. За його словами, ця заборона ніяк не вплине на графік польотів у країни Євросоюзу, оскільки туди літають «Боїнги-737» Міжнародних авіаліній України та «Аеросвіту», до двигунів яких ІСАО не має претензій.

Проблеми можуть виникнути у літаків класу Ту-134, Ту-154 та вантажного Іл-76. Останні, до речі, сьогодні здійснюють до 90 відсотків вантажних перевезень у третіх країнах. Але й тут є низка заспокійливих чинників: обмеження стосуються переважно центральних аеродромів, для таких літаків запроваджуються винятки, тощо. Тож у персоналу Міжнародного аропорту «Бориспіль», запевнив Андрій Шкатюк, є всі підстави збільшити цього року пропускну спроможність у 1,8 разу — до 900 пасажирів на годину.

Нагадаємо: нині аеропорт обслуговує 25 міжнародних рейсів, 22 — до країн СНД і 46 — внутрішніх, і вже цього року має намір завершити модернізацію аеропорту відповідно до вимог ІСАО.

Сергій ВЛАД.

Чорне море з точки зору «зелених»

Сьогодні в Одесі розпочинає роботу дводенна міжнародна конференція «Зелений діалог з екологічних проблем Чорного моря».

У форумі беруть участь представники «зелених» партій і екологічних організацій з Австрії, Болгарії, Грузії, Литви, Нідерландів, Туреччини, України, Швеції та інших країн. Конференція задумана як черговий «іст-вест-діалог» «зелених» партій континенту з проблем, що виходять за рамки національної компетенції й потребують уваги та зусиль багатьох країн. Учасники форуму розглянуть цілу низку питань, серед яких — демілітаризація Чорноморського регіону, актуальні проблеми Чорного моря та шляхи їх розв'язання, діяльність ЄС та інших міжнародних організацій у Дунайсько-Чорноморському регіоні.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фотофакт

У Луганській, Донецькій, Харківській областях добре знають продукцію ЗАТ «Сватовський молокозавод», де активно освоюють нові технології виробництва крупи, борошна, сиру.

***На знімку Вадима ЛЄСНОГО (Укрінформ)**: момент надходження молока.*

Обвинувачений у вбивстві журналіста може померти в СІЗО

Актуально

(Початок на 1-й стор.).

Як випливає із рапорту конвойної служби, Вередюка їм не видали через погіршення стану його здоров'я. Згідно з медичною довідкою, підписаною лікарем-фтізіатром слідчого ізолятора, у підсудного інфільтративний туберкульоз лівої легені, і за два дні до суду відкрилася кровотеча. За висновком медиків, лікування гострого процесу може тривати два тижні, однак не виключена смерть.

Досі судові засідання переносили через неможливість задовольнити вимогу Юрія Вередюка про оснащення зали технічними засобами для ведення запису процесу. Напередодні останнього засідання таку техніку було змонтовано і встановлено. Тепер суд знову відкладено — до 2 квітня.

Адвокат підсудного Олексій Коваленко звернувся із заявою, в якій звинуватив засоби масової інформації у намаганні перевести справу в політичну площину. На його думку, в такий спосіб здійснюється тиск на суд.

У свою чергу, представник інтересів родини Александрова Богдан Ференц заявив, що «подібний розвиток подій (із відкладанням судових засідань) був цілком прогнозований». Вдова журналіста Людмила Александрова вважає: «Призначення чергового засідання на 2 квітня — день, коли буде підбито перші підсумки виборів, — не випадкове. Ми завжди казали, що справа не розглядатиметься до виборів».

До речі, секретаріат Донецької обласної організації Національної спілки журналістів України ухвалив рішення заснувати щорічну премію імені Ігоря Александрова. Її присуджуватимуть за гостроту, сміливість і чесність у засобах масової інформації.

А тим часом:

...Міліція ретельно перевіряє інформацію про можливі замахи на життя і майно кандидатів у народні депутати, повідомив на прес-конференції в Донецьку Міністр внутрішніх справ Юрій Смирнов. Однак, за його словами, кандидатів так багато, що дати машину супроводу кожному із них неможливо.

А буквально напередодні приїзду керівника МВС на Донеччину в Артемівському районі із слідами ножових поранень було знайдено тіло голови дільничної виборчої комісії № 64 виборчого округу № 47 Ігоря Авдієнка. До складу комісії його було висунуто від блоку «Єдність». Питання про підгрунтя цього злочину виникло і на прес-конференції міністра. За словами начальника УМВС України в Донецькій області Володимира Малишева, найімовірнішою є побутова версія вбивства. Голова Донецької обласної держадміністрації Віктор Янукович додав, що Ігор Авдієнко займався приватною адвокатською практикою, був пов'язаний із криміналітетом і що проти нього самого влітку минулого року було порушено кримінальну справу.

«За час виборів жодної політичної кримінальної пригоди не зареєстровано», — додав Юрій Смирнов.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

У номер

■ Київ

Уроки духовності

Києво-Печерська лавра, на території якої розташований Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, внесена Міжнародним комітетом ЮНЕСКО до списку всесвітньої спадщини. На майже 24 гектарах під охороною держави перебуває 117 пам'яток. Скількох гостей приймає заповідник з багатьох куточків планети і нашої країни! Тим паче під час весняних канікул школярів.

Гиди проведуть з учнями близько 2600 оглядових екскурсій і тематичних екскурсій-уроків. На них очікується майже 17 тисяч школярів, які прилучаться до джерел духовності народу.

Завітають і діти із сільських глибинок. Цьому сприятиме ухвала «Укрзалізниці» про безоплатний проїзд сталевими коліями організованих груп школярів у період березневих канікул, *повідомляє наш кореспондент Георгій МІРОШНИК.*

Нові можливості для розвитку підприємств

Банк «Надра» став першим українським банком, з яким почала співробітництво Німецька національна компанія страхування експортних кредитів Hermes-Kreditversicherungs AG вперше після кризи 1998 року. Компанія Hermes почала страхувати ризики німецьких банків, які фінансують експорт товарів та послуг в Україну під гарантії банку «Надра». Тепер українські компанії можуть купувати німецьку продукцію в кредит під невисоку відсоткову ставку з погашенням відсотків протягом п'яти років.

За словами президента банка «Надра» Ігоря Гіленка, це рішення є серйозним проривом у торгово-економічному співробітництві між Україною та Німеччиною. Таким чином забезпечується реальний доступ українських підприємств до «дешевих» і довгочасних кредитів, що надаються для придбання європейського обладнання й технологій, тобто йдеться про засоби виробництва, про реальну можливість розвитку підприємств України з великою кількістю робочих місць.

Уже підписано перший договір з Commerzbank AG на суму 7,5 млн. євро.

Здійснення нової програми демонструє високий ступінь довіри іноземних партнерів до банку «Надра», його високу репутацію в іноземних банків і міжнародних фінансових інститутів.

Нині активно використовуються кредитні та документарні лінії іноземних фінансових організацій, таких, як EBRD, WBRD, ING Bank (Амстердам), Raiffeisen Bank (Відень), Export Guarantee and Insurance Corp. (Прага), Альфа-Банку (Москва), Угорського експортно-імпортного банку та інших. Загальна сума лімітів становить понад 70 млн. доларів США.

Банк «Надра» обслуговує клієнтів у більш як 100 підрозділах у промислово розвинених регіонах України. До кінця поточного року планується відкрити ще 50 нових відділень.

■ Луганськ

Головне — щоб тебе розуміли

Реабілітаційний центр для дітей з обмеженим слухом відкрито в Рубіжному. Розташувався він в дитячому садку, що належить ВАТ «Фарбник».

Церемонія відкриття центру була дуже зворушлива. Діти, які ніколи не чули музику, людську мову, не знають власного голосу, підготували концерт. Вони співали, танцювали, водили хороводи і навіть декламували вірші. Центру дали назву «Діалог», сподіваючись, що він стане місцем спілкування не тільки дітей, які погано чують чи взагалі позбавлені слуху, а й для інших членів суспільства. «Діалогу» вже приділяють увагу міська жіноча рада, підприємці, громадські організації міста, городяни. Як повідомив головний спонсор Евген Баранник, в Україні це вже третій такий центр для дітей-інвалідів, *повідомляє наш власний кореспондент Алла АНТИПОВА.*

■ Фотофакт

Останні слова вдови старшого сержанта Юрія Федорюка, котрий загинув під час збройного нападу на міліцейський наряд у Запоріжжі.

Фото Єгора САПРОНОВА (УНІАН).

«Зоряний шлюб» — за незграбним сценарієм

Що залишиться від «Машпроекту» в результаті «антиприватизаційної атаки»?

Ніколи, тим паче в рік Коня, не зайве пам'ятати: «Поганого коня злодій не вкраде». Отже, у світлі поетичної тези це незаперечний факт — збулася мрія патріота, заклопотаного безпекою промислової «стайні» держави. Ніхто — ні в далекому, ні особливо в близькому зарубіжжі — не зазіхне на науково-виробниче підприємство «Машпроект», на цю, даруйте за емоції, конструкторську перлину в короні нашої економіки. Оскільки в результаті «зоряного шлюбу» з велетнем газотурбобудування — виробничим об'єднанням «Зоря», досі суверенний всесвітньо знаний суб'єкт перестав існувати. У січні зареєстровано державне підприємство «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря-Машпроект».

Для когось — здійснилося, а для когось — трапилось. Стилістичний нюанс не зайвий. На думку прихильників об'єднання (злиття) двох підприємств, цей «шлюб рівних» послужить надійною базою для підвищення рівня конкурентоспроможності газотурбінної промисловості України, максимального використання науково-технічного промислового потенціалу. Супротивники, провідні спеціалісти, колектив «Машпроекту» переконані: реалізація цього плану призведе до звуження наукового потенціалу НВП в межах виробничих потреб серійного заводу, перетворить одну з найсильніших (в цій галузі) конструкторських організацій на «кишенькове» КБ.

Хто проти... державного інтересу?

— **Я не маю документального підтвердження того, що трудовий колектив «Машпроекту» протестує проти об'єднання із «Зорею»,** — сказав журналістам Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах під час робочої поїздки в регіон. Дві «протестні» конференції трудового колективу, постанови з вимогою призупинити «об'єднавчий» наказ Мінпромполітики, надіслані керівникові Кабміну, листи-звернення до Президента України і Прем'єр-міністра, підписані за дорученням колективу НВП провідними спеціалістами... Та й Міністр промполітики Василь Гуреєв, чиновники міністерства останнім часом не обділяли Миколаїв увагою.

— Я просив би, щоб удосконалення управління, менеджменту, підвищення конкурентоспроможності газотурбінної промисловості України розглядалися як питання великого державного значення, — перейшов до солідніших категорій глава уряду. — З точки зору максимального використання науково-технічного, промислового потенціалу. На світовому ринку газових турбін — жорстка конкуренція. Тому всі відомі компанії працюють за принципом науково-виробничих об'єднань, що дає можливість професійно реагувати на зміну кон'юнктури. «Зоря» і «Машпроект» — стратегічні підприємства, їх немає у списках тих, що будуть приватизовані. І я просив би утриматися від політичних спекуляцій...

...Завдяки «об'єднальній епопеї» (хоч і короткочасній за терміном) історія взаємовідносин двох підприємств галузі газотурбобудування загальновідома. Сорок років тому конструкторську організацію виділили зі складу Південного турбінного заводу і відтоді конструкторська та виробнича структури працювали автономно. Затягнувши паски, виживали (і вижили!) в умовах, коли держава не дала жодної копійки на розробки і впровадження газотурбінної техніки — у вигляді замовлень. Створено і серійно випускають газотурбінні двигуни в діапазоні потужностей від 2,5 до 25 МВт, призначені для парогазових ТЕС і ТЕЦ, а ГТД потужністю 110 МВт — унікальний продукт на просторах Співдружності. Зберігши науковий і технічний потенціал, НВП «Машпроект» і ВО «Зоря» вивели Україну в чільну п'ятірку країн, де на сучасному рівні проектується і випускається найкраща за техніко-економічними показниками техніка. Правда, не завдяки внутріукраїнським інвестиціям, а за рахунок контрактів з Росією, Канадою, Чехією, Китаєм... Для рідної ж Вітчизни реальністю може стати ефективна децентралізація енергетики — на базі використання розробок «Машпроекту», двигунів, здатних працювати на продуктах газифікації вугілля...

Перспективи — одне, реальність — інше. Зрозуміло, у «родичів» — науково-виробничого підприємства і серійного заводу — інтереси дещо різні. Розробники газотурбодвигунів намагаються максимально втілити колективний інтелектуальний потенціал в реалізацію кінцевого продукту. Благо, попит на нього є: у портфелі «Машпроекту» — замовлення на п'ять років. ВО «Зоря» веде непросту боротьбу на світовому ринку газотурбобудування. І кожну контрактну ініціативу машпроектівців з іноземними партнерами її керівництво сприймає як удар по інтересах миколаївських турбінників. Державний інтерес... Можливо, він у так і не здійсненому намірі створити корпорацію «Миколаївські газові турбіни», до складу якої мали увійти дві юридичні особи — ВО «Зоря» і НВП «Машпроект», з метою координації, проведення узгодженої політики розробки, виробництва і особливо реалізації техніки? До цього йшлося. У травні минулого року облдержадміністрація, представник Мінпромполітики і гендиректори підприємств підписали відповідний протокол. Ситуація змусила: була спроба приватизації «Зорі» і створення СП «Транснаціональна фінансово-промислова компанія «Зоря». Не надто «дорогої» приватизації — за 100 мільйонів гривень (у той час на складах підприємства лежало турбін на 500 мільйонів). З другого боку, керівництво серійного заводу підняло тривогу з приводу «передачі в односторонньому порядку «Машпроектом» розробок, що є власністю обох підприємств і держави» (наприклад, АТ «Рыбинские моторы»).

Поспішати — поспішаючи

Наказ Мінпромполітики № 148 від 2.11.2001 р. повідомляв: **«Створити у встановленому діючим законодавством порядку державне підприємство «Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря» шляхом реорганізації (злиття) державних підприємств —виробничого об'єднання «Зоря» і науково-виробничого підприємства «Машпроект», м. Миколаїв».** («Машпроект» додали до назви новоутвореного вже пізніше). Обов'язки гендиректора НВК покладено було на керівника «Зорі» Юрія Бондіна.

Трудовий колектив «Машпроекту», який негативно оцінив ідею об'єднання ще у 1997 році.

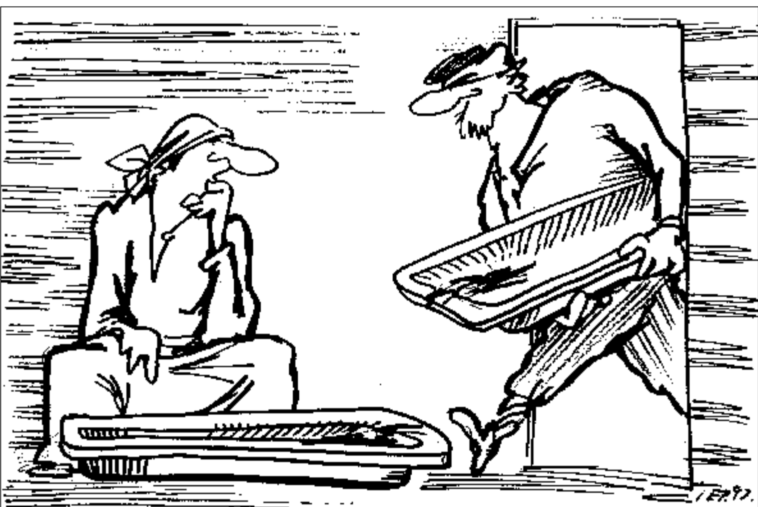
У Києві вже друкували текст наказу на підпис держсекретареві Мінпромполітики В. Падалці, а машпроектівців ще переконували: «Жодного злиття без обговорення в колективі не буде».

— У Миколаєві ще тільки розмови були, а в міністерстві мені вже цей документ показують, — каже голова профкому «Машпроекту» Василь Лук'янов. — Зрозуміло, що менше шуму... Думаю, незабаром буде приватизація — і треба, щоб ми на той час перебували під одним «дахом».

— Наші пропозиції щодо спільного з АТ «Констар» проекту по двигуну на 60 МВт, — пояснює головний конструктор проекту Анатолій Шелестюк, — лише привід для Бондіна, щоб заявити: «Машпроект» продається»! Свого часу «Зоря» відмовилась від участі в ньому. Як, до речі, і від спільного, «потрійного», проекту, з «Рыбинскими моторами» по двигуну-110...

Так чи інакше, але довелося машпроектівцям обговорювати не ідею, не наміри, а наказ власника — держави. Документ, що випливає з доручення Президента України Л. Кучми Прем'єр-міністру А. Кінаху — відразу після робочої поїздки глави держави у Миколаївську область.

Узагалі, цікавий документ. Нове підприємство — просто об'єднання. Без науково-технічного і економічного обгрунтування, без чітко розробленої програми, без... Та конференція, 8 листопада, проходила в наелектризованій обстановці і мала чітко визначений лейтмотив: саме НВО «Зоря» не таке привабливе для приватизаторів, як у «пакеті» з «Машпроектом», в цьому — прихований мотив об'єднання. Звідси й висновок: у перспективі — масове скорочення працівників, у тому числі й висококваліфікованих спеціалістів.

Тодішній генеральний конструктор Віктор Романов, звісно, зайняв позицію «проти» об'єднання. І наказ № 43Д, підписаний керівником Мінпромполітики, тут був би «логічний»: звільнити з посади... у зв'язку із закінченням терміну дії контракту... від 31 жовтня...» Звільнити — з 1 листопада. Наказ — теж датований цим числом. Наказ № 148 («об'єднавчий») — від 2 листопада. А 8-го Віктор Іванович брав участь у «протестній» конференції як... керівник підприємства (з ним колектив, згідно із законом, ще збирався вступати в трудовий спір, аби таким чином пригальмувати процес об'єднання). І лише через кілька днів він пише на наказі: «Ознайомлений 13 листопада, тобто фактично моя трудова діяльність продовжена». Це — той, «тригенний», термін на ознайомлення і особистий підпис...

Ситуація характерна. Подібне трапляється, коли справу треба робити швидко, не сумніваючись. Аж через півтора місяця після виходу наказу № 148 начальник юридичної групи НВП «Машпроект» Валерій Значок пояснив через пресу, що для «реорганізації двох підприємств шляхом злиття», згідно із Законом «Про підприємства в Україні», участі трудового колективу не вимагають. Це — справа уповноваженого органу власника — міністерства. Очевидно, організатори і провідники об'єднання і для себе відкрили істину не відразу... Як і те, що перед підписанням доленосного наказу треба і зі спеціалістами Антимонопольного комітету поспілкуватись. Що вже казати про вивірений прогноз щодо того, чи вивезе двох майбутній газотурбінний Болівар.

Ситуація — не занудьгуєш. Дві бурхливі конференції, кілька засідань профкому «Машпроекту», гора листів, звернень, запитів у високі інстанції... Відмова від участі в об'єднаній конференції... З другого боку, конференція на ВО «Зоря» і домінуючий аргумент: деякі за своє місце бояться... Навіть коротко, хронологічно — окрема розповідь.

Тут варто лише навести дві цитати, які пояснюють обстановку краще, ніж довготривалі доповіді.

Із листа Юрія Бондіна міністру Промполітики: **«Таким чином НВП «Машпроект», будучи державним підприємством, практично всю свою діяльність спрямовує на користь інших держав і на матеріальні збитки іншого державного підприємства України — ВО «Зоря», створюючи для нього дедалі нових і нових конкурентів».** Державний інтерес... Якщо у «Зорі» проблеми з реалізацією — винен «Машпроект», який... винен у тому, що нинішніми своїми масштабами, обсягами (щорічно — близько 20 мільйонів гривень), науково-конструкторським рівнем не вписується в «зоряні» межі. Тісно йому. А що робити з тим, кому тісно? Чомусь не йдуть з пам'яті «Миколаївські газові турбіни»...

Зі звернення Анатолія Коваленка, в. о. (після В. Романова) генерального директора НВП «Машпроект», до колективу (через газету «Прогрес»): **«Треба рухатися далі — іти на конференцію (об'єднану. — *А. Р.*) і приймати статут нового підприємства. Інакше можливий інший, жорсткіший сценарій об'єднання — приєднання одного підприємства до іншого, злиття підрозділів, створення нової структури підприємства... Цей шлях обіцяє тяжкі наслідки для нашого колективу».**

Щиро, щиро. За відвертість, як то кажуть, спасибі. Сьогодні стає модною тема школи «громадянського суспільства» для економіки.

Добрий кінь — це клопітно

У газотурбінній «стайні» дещо влягло. Науково-виробничий комплекс газотурбобудування «Зоря»-«Машпроект» — реальність. Складається він з відособлених підрозділів — НДДКР «Машпроект» і «Південного турбінного заводу «Зоря». Генеральний директор — Юрій Бондін.

Паралельно з цими реальностями колектив «Машпроекту» перебуває в стані трудового спору (конфлікту) з керівництвом Мінпромполітики В. Гуреєвим. Депутати Миколаївської міської ради прийняли на сесії звернення до Президента України і Кабінету Міністрів, в якому сказано: «Злиття ВО «Зоря» і НВП «Машпроект» неминуче призведе до скорочення тисяч працівників.., котрі будуть викинуті на вулицю». Зважаючи на рішучість візаві, ця спроба впливу — жест честі.

Ми теж дещо можемо. Ослаблення позицій іноземних конкурентів методом приборкання вітчизняного «мозкового центру» — наше ноу-хау. Оскільки не оприлюднено сформовану програму «Нью-Васюків», то стосовно окреслення перспектив доводиться користуватися лише прогнозами прихильників окремої діяльності «Нью» і «Васюків».

Анатолій РОМАНЮК.

Миколаїв.

Мал. Сергія ТЕРЕЩЕНКА.

Точка зору

Анатолій ШЕЛЕСТЮК, головний конструктор проекту («Машпроект»):

— Серійний завод «Зоря» «воював» проти кожної нашої нової машини. Що цілком природно: він просто не встигає «переварювати» створювані в НВП зразки. Розвиток, удосконалення газотурбінної техніки відбувається дуже швидко, етапність — 7—10 років. За десятиріччя треба реалізувати десять проектів. Малим КБ це не під силу, нема «критичної маси». А саме така перспектива чекає «Машпроект». Нині у конструкторському бюро — близько 400 осіб, майже сорок кандидатів наук. У цих рамках оптимального фінансування не буде, отже, половина «мізків» виявиться зайвою. І ніколи (це — фантастика) не матиме наука 70 відсотків, максимум 30. Заводу потрібна «фірма» утричі менша, щоб конструкторська думка не дуже швидко бігла вперед. Тож можна буде ставити хрест на мрії про близьку модернізацію української енергетики. ГТД-110 нині на стадії доведення, Україна до застосування цієї машини не готова. А коли буде готова — не буде нас. Росія ж, дізнавшись про ГТД-110, знехтувала власні конструкторські організації. І якщо надалі все йтиме, як сьогодні, побачите, де опиняться найсильніші спеціалісти «Машпроекту»...

Олександр ГОЛОВАЩЕНКО, начальник служби маркетингу:

— Високорозвинена держава — це не та, де за ліцензією освоєно випуск сучасної продукції, а та, що здатна продавати ліцензії. Зберегти високий науково-технічний рівень газотурбобудування — в інтересах України. Послабивши цей комплекс, у ліпшому разі купуватимемо ліцензії, у гіршому — самі газові турбіни. За кордоном.

Найважче переконати машпроектівців у тому, що комплекс газотурбобудування не буде приватизовано (отже, не буде масових звільнень). Хоча ВО «Зоря» і виключене зі списку підприємств, які підлягають приватизації. Бо відразу контраргумент: а лист голови облдержадміністрації О. Гаркуші до Президента України від 6.04.2001 р.? У ньому приватизацію ВО «Зоря» пропонується здійснити у три етапи. На першому — об'єднання НВП «Машпроект» і ВО «Зоря» з метою збереження їх як цілісного науково-виробничого комплексу. На другому — розпочати корпоратизацію комплексу. Нарешті, продати контрольний пакет акцій ВО «Зоря» як стратегічно важливого для економіки і безпеки держави об'єкта тільки промисловому інвестору. За умови збереження наявного технологічного рівня і дальшого розвитку.

«Поганого коня злодій не вкраде...» Так, клопітна це справа — тримати в стайні доброго коня.

Постскриптум. *На прес-конференції за підсумками 2001 року, яка відбулася у регіональному відділенні Фонду держмайна, прозвучала така думка. Керівник відділення Є. Казанський зазначив: так, ДП НВК «Зоря»—«Машпроект» у 2002 році не підлягає приватизації, але, не виключено, ситуація може змінитися, адже саме об'єднання відбувалося «у плані передприватизаційної підготовки».*

Без коментарів.

Злиття ВО «Зоря» призведе до скорочення тисяч працівників...

Інвестора просять... піти?

Були погрози

Валерій Мазур довго був у вищих владних ешелонах, і час од часу окреслює коло своїх знайомств. Хоча й наголошує: «Я не маю наміру використовувати свій, так би мовити, політичний капітал. Я в даному випадку — рядовий громадянин». «Нещодавно він мені заявив: або домовляємося сьогодні, або я запускаю все за повною програмою, — каже Ігор Шумак. — Починаємо, каже, тебе пресувати. Через посольство, СБУ, через МВС, прокуратуру, через суд — за повною програмою...»

Тим часом японська сторона вже звернулася до Посольства України в Японії. Валерій Мазур обурюється: «Вони накатали листа послу в Японії... Я зателефоную Костенку, розповім, щоб він був у курсі справи, щоб вони йому локшину на вуха не вішали. Я його знаю». Автор цієї статті теж трохи знайомий з українським послом в Японії Юрієм Костенком. Зокрема, відомі його відчайдушні зусилля із залучення в українську економіку японського капіталу. Юрій Костенко прокоментував конфлікт так: «... Подібні ситуації перешкоджають створенню позитивного іміджу нашої держави в очах закордонного інвестора та можуть мати негативний розголос серед ділових кіл Японії, зацікавлених у співпраці з Україною». Посольство звернулося з листом до Торгово-промислової палати України з проханням посприяти в пошуку взаємоприйнятного рішення. «Під час свого перебування в Україні 14—16 лютого президент АТ «Вейби» Акісіге Єсакі має намір остаточно врегулювати наявну проблему, яка перешкоджає нормальному бізнесу, завдає значної шкоди іміджу його компанії в Японії та становить реальну загрозу інвестиціям, що внесла у розвиток підприємства японська сторона. За його словами, в разі доведення у судовому порядку неправомірності створення СП він готовий прийняти таке рішення. В такому разі виробництво буде перенесено в одну із сусідніх з нашою державою країн, що означатиме ліквідацію сучасного підприємства та втрату майже 90 робочих місць. Однак на даний час він не бачить підстав для ведення полеміки з В. Л. Мазуром по перегляд з боку ВАТ «НДІ СВ» майнових прав на ЗАТ «НТБ», — йдеться, зокрема, в листі.

Слід зазначити, що під час згаданого перебування пана Єсакі в Україні його на підприємство не пустили взагалі. Це стало ще одним витком конфлікту. ЗАТ «НТБ» готує нині позов проти ВАТ «НДІ СВ».

Японська сторона вважає, що справа має бути якнайшвидше розглянута судом. Підвішений її стан означає нестабільність й інвесторів не задовольняє. А настійливі пропозиції, вимоги й різноманітні заяви Валерія Мазура Ігор Шумак розглядає як грубий тиск, розрахований на те, що в нього не витримають нерви: «З боку Мазура на мою адресу не раз були й погрози, причому достатньо визначеного характеру... Валерій Мазур усе це заперечує: «Що тут сказати... Я йому пропонував: давай ми або домовимося понормальному, або діятимемо згідно з чинним законодавством, тобто через суди тощо. Ось така була погроза — я звертатимуся до судів, у прокуратуру, податкову поліцію».

До суду. І якнайшвидше

Можливо, на тлі усього вищесказаного і певної невизначеності з долею СП згадувати про подальші широкі плани японської сторони не зовсім доречно — нема сумнівів, що навіть за позитивного для ЗАТ «НТБ» майбутнього рішення суду способів наставити палиць у колеса є безліч. Проте теми розмови — крадії японці чи серйозні інвестори? — це стосується. «Японці мають в Україні довгострокову програму, тому й створили це виробництво, — каже Ігор Шумак. — До продукції є інтерес з боку машинобудівних компаній. Нині це «Тойота», завтра підключаться «Хонда», «Сузукі», «Ніссан». Але програму було запущено завдяки тому, що в нас тут власне виробництво, що ми його контролюємо. Згодом підуть і прибутки».

Тим часом АТ «Вейби» планує створити в Україні ще одне підприємство з виготовлення безперервної базальтової нитки — набагато потужніше, ніж ЗАТ «НТБ». Це знову означатиме інвестиції, робочі місця, освоєння нових кредитів. Безперечно, ці плани так чи так залежатимуть від розв'язання нинішньої конфліктної ситуації. В свою чергу, успішна діяльність в Україні компанії, що тісно пов'язана з японською машинобудівною галуззю, може посприяти приходу на наш ринок відповідних японських корпорацій.

Безперечно, в конфлікті довкола ЗАТ «НТБ» крапку має поставити суд: і щодо наявності чи відсутності порушень під час реєстрації чи виконання установчих документів, і щодо того, вкрав хтось чи ні якісь технології, законно чи незаконно було не допущено когось на територію опонента... В принципі, обидві сторони і висловлюються саме за судовий спосіб розв'язання суперечки. Можливо, саме суд і віднайде ту шкоду, якої завдало, як стверджує Валерій Мазур, його інститутові й Україні загалом українсько-японське СП. Поки що порівняння наведених обома сторонами аргументів в наявності такої чомусь не переконує. Можливо, втім, автор цієї статті не досить близько знайомий з економікою. Наприклад, дуже важко зрозуміти таке твердження професора Мазура: «Вони кажуть, що дали три мільйони. Нічого вони не дали. Кредит дали. Це ж кредит — не гроші! Його повертати треба».

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Продовження. Початок у № 53 за 21 березня ц. р.

Вибухи напередодні візиту

За два дні до візиту в Перу президента Буша в Лімі за 100 метрів від американського посольства пролунали вибухи (на знімку). Щонайменше вісім осіб загинуло. Пошкоджено кілька будівель. Президент країни Алехандро Толедо засудив дії терористів і обіцяв вжити необхідних заходів для гарантування безпеки напередодні візиту американського президента.

Фото АП.

Останній культбіт

Днями в столичному Будинку кіно за сприяння Польського інституту в Києві розпочався ретроспективний показ польських фільмів. Його відкрила стрічка 1999 року про життя найскандальнішого польського поета Рафала Воячека. З волі режисера Леха Маєвського глядач побачив останні культбіти 26-річного «каскадера польської літератури». Трагікомічне видовище із сумним, але невідворотним фіналом — самогубством.

Люди, які любили Воячека, не розуміли його віршів. А той, хто розумів, мало переймався долею поета. У фільмі Воячек зневажає білі скатертини, на тлі яких його ще більше нудить від щоденного літературного меню. Його непримхлива муза могла жити де завгодно, їсти не щодня і щодня пити, але у Польщі кінця 60-х років їй не бракувало повітря. Офіційна література ігнорувала поетичні експерименти Воячека, і він платив їй тією само монетою. Життя на межі конфлікту зі світом було нестерпне, і, зрештою, Воячек пішов з нього за власним бажанням. З третьої чи четвертої спроби.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

Дві новини: одна — погана, друга — дуже погана

Учора в Держдумі Росії відбулася оксамитова революція. Коли голова нижньої палати парламенту Геннадій Селезньов на чолі офіційної делегації відбув до Іспанії, депутати вирішили винести на голосування питання про позбавлення його права приймати рішення на засіданнях Ради Думи. Багатьом здалося розкішшю те, що представники фракції комуністів (Зюганов і Селезньов) мали два вирішальні голоси під час обговорення різних робочих питань на засіданнях Ради, де збираються представники всіх фракцій Держдуми. Питання ці нерядові. Вони стосуються і порядку денного на черговий робочий цикл парламенту, і розподілу закордонних відряджень. Поїздки за кордон — предмет ревної суперечки між парламентаріями, і зайвий голос давав фракції комуністів певні переваги у можливості провітритися за державний рахунок.

Представники ЛДПР і центристів набрали 245 голосів проти 159. І тепер Селезньов вестиме тільки засідання Ради. На відходячи від каси, жириновці спробували узагалі витіснити голову Держдуми з його крісла. Але з цього нічого не вийшло: всі вирішили дочекатися повернення Геннадія Селезньова до Москви.

Тут на нього чекає ще одна неприємність — гірша за першу. Газета «Новые Известия» у статті під заголовком «Селезнев знает, кто взрывал Россию?» з цілковитою впевненістю стверджує, що Селезньов «у вересні 1999 року про вибух у Волгодонську знав за три дні до трагедії». Деякі оглядачі вважають це шкодою і спробою газети привернути до себе увагу. Автори нагадують про події, що відбувалися того дня в Думі, про записку, зміст якої оприлюднив Г. Селезньов. У ній йшлося про вибух, який щойно стався у Волгодонську, але незабаром з'ясувалося, що було висаджено будинок у Москві на Каширському шосе. І тепер газета намагається довести, що спікер випередив події, зачитавши записку на три дні раніше, ніж це було потрібно.

Хоч би як розкручувався цей скандал, Г. Селезньов після повернення із Іспанії має відповісти на запитання газети: 1. То хто був автором тієї дивної записки? 2. Чи повідомив він про неї директору ФСБ Патрушеву? 3. Чи долучено її до кримінальної справи про розслідування терактів? І головне — чому він два роки мовчав про те, що принаймні про волгодонський вибух знали заздалегідь?

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Москва.

 Хроніка. Факти. Події

■ Вільнюс

Ми добудуємо енергоблоки

(Початок на 2-й стор.).

Нагадаю: Литва вирішила вивести перший енергоблок Ігналінської АЕС з експлуатації до 2005 року, а рішення про терміни закриття другого реактора уряд ще не ухвалив, хоча ЄС вимагає закрити його до 2009 року. Головна причина, через що Литва зволікає з прийняттям рішення про закриття другого реактора, полягає в тому, що не зрозуміле джерело фінансування технічних і соціальних проектів, пов'язаних із закриттям ІАЕС. Безумовно, Україні є чим поділитися з Литвою. Особливо щодо проблем фінансування. Українським атомникам, котрі втратили роботу після закриття Чорнобильської АЕС, також, очевидно, є чим поділитися. Проте для них, мабуть, краще було б поділитися з литовськими колегами гірким досвідом «перекваліфікації у кербуди», аніж потенційними робочими місцями. Втім, можливо, пропозицію пригріти литовців зроблено з цілковитою впевненістю, що її буде з вдячністю розглянуто й відхилено?

■ Одеса

Емірати пропонують інвестиції

В Одесі перебувала делегація з Об'єднаних Арабських Еміратів. Головною метою поїздки був пошук об'єктів для інвестицій. Особливий інтерес у членів делегації викликали міжнародний аеропорт і низка готелів міста. Під час зустрічі з міським головою Русланом Боделаном сторони домовилися про підготовку угод щодо участі компаній ОАЕ в реконструкції саме цих об'єктів.

■ Женева

Позов до США

Японія, Республіка Корея і Швейцарія подали офіційні позови до Світової організації торгівлі (СОТ) з приводу підвищення США мита на імпорт сталі. Таку скаргу вже подав Європейський союз.

■ Багдад

Чекають коментарів

Ірак направив до ООН петицію, в якій міститься вимога пояснити, як погрози США скинути Саддама Хусейна співвідносяться з міжнародним законодавством.

■ Рим

Б'яджі — справа рук «Червоних бригад»

Відповідальність за вбивство Марко Б'яджі, радника міністра праці Італії, взяло на себе ліворадикальне угруповання «Червоні бригади». Професор Б'яджі був консультантом міністра праці Італії Роберто Мароні, підтримував реформу закону про зайнятість, що, на думку лівих партій, надавала роботодавцям змогу звільняти своїх робітників без достатніх підстав.

■ Лондон

Готові на крайні заходи

«Велика Британія готова застосувати ядерну зброю стосовно Іраку в тому разі, якщо під час операції в Іраку проти британців буде застосовано зброю масового ураження», — заявив глава міноборони країни Джефф Хун, виступаючи перед членами парламенту.

На знімку АП: *афганський хлопчик видуває кульку із жувальної гумки, сидячи на кабульському цвинтарі. Життя триває...*

За повідомленнями кореспондентів "ГУ" та зарубіжних інформагентств. Фото АП.

Кримські крила ООН

Не варто підрізати їх!

(Початок на 1-й стор.).

А ось на церемонії вручення низки не менш почесних нагород — «Ертсмейкер-XXI» («Людина, котра визначає обличчя планети»), «Канської срібної медалі» (підприємству, що найбільш динамічно розвивається), звання «Флагман XXI століття», «Кришталевого дракона» (свідчення приналежності до лідерів Європейського співтовариства XXI віку), «Паризької медалі» у двох номінаціях — не поїхав, бо обсіли турботи виживання знаного і престижного підприємства. Їх вистачає і в кримчан, адже працюють у складний для авіаційної галузі України час: попит на послуги в пасажирських авіаперевезеннях за останнє десятиріччя зменшився у 12,5 разу, а вантажних — удвічі.

Менеджер XXI століття

Щоб зрозуміти, чому саме Олександра Олександровича пошанували цим престижним у світі званням, треба побачити його в роботі у затишному аеропорту і містечку льотчиків «Заводське». Сімферопольці звикли спостерігати тут у небі парашути, вертольоти й літаки, та мало хто знає про високе міжнародне визнання колективу, який завоював престижні світові відзнаки і повагу за професійне виконання доручень місії ООН у багатьох куточках планети.

Про себе Олександр Ковтун каже коротко: я — дитя війни, котрому перемоги давалися впертим доланням труднощів. Народився 1 квітня 1941 року в селі Мазанка під Сімферополем, у родині агронома, який загинув на фронті.

Відтоді улюбленим заняттям залишилося вирощування десятків сортів дерев, але вже як хобі на дачі. Бо в старших класах, завдяки директору школи й учителям — недавнім бойовим льотчикам, його владно покликало небо. Та абітурієнта військового училища Сашка Ковтуна медики не допустили навіть до конкурсу. Сказали, що у виснаженої дитини не вистачить фізичних сил, тож хоч легкий, як пір'їна, а не літатиме.

Престижний Київський інститут цивільної авіації закінчив лише в 1972 році. Та ще за сім літ до цього почав працювати в Заводському авіазагоні. Спершу — авіатехніком, потім — бригадиром, начальником зміни, цеху. А десять років тому — директором «Універсал-Авіа». Тут трудяться і двоє його дітей. Старша дочка Інга після закінчення Київського інституту цивільної авіації — інженером-лаборантом. Син після льотного факультету цього інституту — другим пілотом на вертольоті МІ-8. Виконуючи нелегку роботу в місії ООН та за завданням ОБСЄ, він часто буває у закордонних відрядженнях.

А троє онуків за сімейною традицією марять небом.

«Щодня увись, здолавши перешкоди»

За цим життєвим приписом Олександр Ковтун спершу рятував, а нині зміцнює крила «Універсал-Авіа». У 1993 році склалася ситуація, коли підприємство опинилося на межі повної ліквідації. «Закрити амбразуру» запропонували Олександрові Олександровичу. З понад десятка вертольотів МІ-8 справних було тоді лише три. За кілька років Ковтун провів їх усі через капітальні ремонти, і нині кожен з цих гелікоптерів за працездатністю не поступається новим.

Сьогодні підприємство «Універсал-Авіа» вважають одним із провідних в Україні за застосуванням вертольотної техніки у народному господарстві. Нині «кримські крила ООН» — серед десятки кращих споріднених підприємств нашої держави, в компанії з такими гігантами, як «Міжнародні авіалінії України», «Аеросвіт», «Донбасавіа», «Львівські авіалінії». І коли Олександру Ковтуну вручали високі міжнародні нагороди Ради Європи, він відчував «моральне задоволення передусім за перемогу людей, колективу, а потім уже свою».

Від цього виростають крила.

На запитання, в чому секрет успішного керівництва підприємством, що ледь не розпалося, а нині злетіло до міжнародного визнання, Олександр Ковтун каже: в упертості й послідовності подолання перешкод, відчутті пульсу міжнародного ринку, постійному підвищенні професійного рівня, досконалому вивченні всіх найпотаємніших подробиць роботи кожного з підрозділів.

Адже успішною на цій посаді може бути лише людина, котра поєднує в собі професії авіатора, юриста, бухгалтера, менеджера, «технаря» зі знанням величезної кількості специфічних проблем. Щоб надійно, далекоглядно і міцно тримати у руках штурвал «Універсал-Авіа», потрібно бути знавцем і мінливого податкового законодавства, і сучасної інформації про примхи розвитку ринку та технічні досягнення авіаторів світу, щоб не відстати від колег з найбільших авіаційних держав планети.

«Універсал-Авіа»: у небі вміють усе

Статуетку «Срібний дельфін» і диплом Ради Європи, вручений Олександру Ковтуну, в якому очолюваний ним колектив названо підприємством століття, що починається, теж отримано цілком заслужено. Адже за нинішніх непростих умов тут створено все можливе для роботи, життя та відпочинку авіаторів. Нині в льотному загоні працюють 60 фахівців, в авіатехнічній базі — 80 й 210 — у допоміжних службах. А всі в комплексі — авіаційне підприємство, де кожен, як у злагодженому оркестрі, виконує свою партію у власній симфонії вічних польотів. Тут кожен знає: він — продовжувач традицій створеного 3 березня 1941 р. підприємства, призначеного для санітарних рейсів по Криму, захисту лісів, садів і виноградників. Але з народження йому довелося переформуватися у військове з'єднання і до самої Перемоги обслуговувати Чорноморський флот, перевозити поранених, вантажі й партизан, а наприкінці війни отримати горде звання 9-ї окремої гвардійської ескадрильї повітряного флоту. Всіх, хто брав участь у воєнних операціях, було відзначено урядовими нагородами. Серед них — і три кавалери Золотих Зірок Героїв Радянського Союзу. Високий професіоналізм кадрів тих років примножують нинішні трудівники «Універсал-Авіа». Без перебільшення: в небі вони вміють усе, завдяки їм учені відпрацьовують сучасні методики застосування авіації в народному господарстві, сільські керівники шліфують обробіток садів і виноградників, боротьбу з бур'янами, шкідниками і хворобами рослин. Не обійтися без трудівників «Універсал-Авіа» і під час нашесть лугового метелика та сарани. Вперше в Криму ними відпрацьовано застосування авіації при вирощуванні рису, впроваджене нині в багатьох країнах. А ще вони допомогли звести в Росії місто Ноябрьськ, споруджене українськими будівельниками. Обслуговували наших нафтовиків на просторах Тюмені, допомагали оновлювати бібліотеку ім. Леніна на Красній площі в Москві... Нині зміцнили зв'язки з ДАТ «Чорноморнафтогаз», з яким співпрацюють уже понад двадцять років. Свою роботу на морських шельфах нафтогазовики без авіаторів не уявляють. Доводиться перевозити багато вантажів та екіпажі на бурові майданчики перспективних родовищ. А ще кримські авіатори беруть участь у постійному протипожежному чергуванні й патрулюванні лісів півострова, в гасінні пожеж у Греції, Туреччині й Іспанії.

Допомога кримчан у подоланні стихійних лих настільки вміла й ефективна, що нині йдеться про спільне з МНС повне закриття їх силами південної зони України в режимі постійного чергування задля надійного убезпечення від надзвичайних ситуацій. Та й сільські керівники і прокладачі нафтогазових магістралей зрозуміли, що без авіаторів їм не обійтися. Розширюється почесна місія «Універсал-Авіа» встановлювати хрести, бані та куполи на відреставрованих і новозведених храмах. Побільшало іноземних замовлень на встановлення телевеж, адже досвід такої роботи у кримчан теж величезний. Щойно закінчили будівництво гірських канатних доріг у Новій Гуті та Івано-Франківській області. Це на їх вертольотах у робочих поїздках літають найвищі урядовці України та Криму, міжнародні делегації, керівники країн усього світу, миротворчих місій. Відповідальна і складна робота — стимул до щоденного вдосконалення льотної майстерності. Та все-таки основна їхня діяльність сьогодні, яка дає підприємству близько 70 відсотків фінансових надходжень, — обслуговування Організації Об'єднаних Націй.

Віртуози почесної місії

Нині це — робота за завданням місій ООН у Косово, Конго, Сухумі, місії ОБСЄ у Тбілісі. Цю справу не переоцінити, адже «Універсал-Авіа» є обличчям України у транспортно-авіваційному відділі ООН і ОБСЄ, представляє нашу країну як авіаційну державу, що своїми фахівцями і крилатою технікою здатна виконувати найвідповідальніші роботи найбездоганніше. Кримські екіпажі брали участь у наданні благодійної допомоги з боку ООН Афганістану, коли там стався великий землетрус. Оперативно доставляли медикаменти, лікарів, продовольство. До цього обслуговували місію ООН у Македонії. Паралельно виконували й завдання місій на польоти до Албанії. А перед цим працювали в Африці, зокрема в Сьєрра-Леоне, в зоні конфліктів, на лініях розмежування, у місцях, де висуваються війська ООН. Міняли блокпости, доставляли воду і медикаменти у найнедоступніші місцини. Робота ця відповідальна та складна.

«Срібний дельфін» і диплом підприємства XXI століття засвідчили найуспішнішу працю наших земляків на міжнародному ринку авіаційних робіт. Ці нагороди розширили конкурентні можливості кримських авіаторів у світі й додали настрою колективу. Останні експертні перевірки з боку головного керівництва департаменту ООН у галузі авіації щодо організації безпеки польотів дають лише позитивні висновки. В них наголошено: кримське підприємство цілковито відповідає міжнародним стандартам і вимогам гарантованої безпеки польотів, тому й надалі може використовувати контракти з обслуговування ООН та інших міжнародних організацій. Фактично кримчанам видано солідну перепустку на подальше міжнародне співробітництво з найпрестижнішими організаціями світу. В умовах, коли за кожен контракт іде запекла боротьба між авіакомпаніями Америки, Німеччини, Франції, Росії (яка працює за демпінговими цінами), — це неабияка перемога вітчизняних авіаторів.

Адже вимоги ООН такі, що на цей ринок допускають лише ті авіакомпанії, які мають свою пристойну базу, власну сучасну авіатехніку та висококпрофесійні екіпажі. Причому це все мусить бути спершу сертифіковано авіацентрами їх країн. «Універсал-Авіа» на всі види повітряних і наземних робіт завжди має найбездоганніші сертифікати.

Ця робота, у крижаних снігах гір і гарячих пісках пустель, вимагає великих зусиль, найвищої професійної підготовки і мужності. Працювати доводиться в усіх «гарячих» точках планети, в умовах боротьби зі світовим тероризмом — скрізь, де миротворці ООН залагоджують всілякі етнополітичні конфлікти.

Трапляються й трагічні випадки. Останній забрав життя трьох членів екіпажу збитого бойовиками в Кодорській ущелині Абхазії вертольота МІ-8. Загинули також п'ять спостерігачів ООН і перекладачка. Загибель в Абхазії вертольота з нашим екіпажем і пасажирами на борту — це свідомо скоєне злодійство. Адже він був пофарбований у білий колір ООН, а не в зелений — військовий. До останнього часу ця ділянка роботи «Універсал-Авіа» була безпечною. Та саме після катастрофи українського вертольота почалися активні бойові дії в Абхазії, в результаті яких стосунки між Грузією і Росією ускладнилися. Але навіть події тих днів, активні бойові дії у зоні конфлікту не змусили кримських авіаторів призупинити співробітництво з представниками миротворчої місії ООН. Роботу цю навіть розширять, коли обстановка в цьому регіоні поліпшиться.

Заступника командира авіазагону Олександра Гетьмана (в послужному списку якого відрядження до Албанії, Північної Кореї, Сомалі, Іспанії, Македонії, Західної Сахари, Грузії) трагічна звістка про загибель колег-побратимів застала, коли збирався з екіпажем додому після виснажливої роботи на чечено-інгуському й інгусько-грузинському кордонах. Там кримчани підвозили вантажі й міняли контрольні пости військових спостерігачів ОБСЄ. Лише наші авіатори знають, яких зусиль коштувало, побувавши на місці трагедії, зібрати в кулак емоції і продовжити роботу в екстремальних умовах. Повернулися днями, привізши (як і всі їх попередники з геть усіх географічних точок відряджень за завданнями місій ООН і ОБСЄ) найвищі подяки за професіоналізм. В останньому похвальному листі, який за традицією за скло теж не вивісили, серед кількох аркушів переліку заслуг наших земляків, зокрема, зазначено, що «екіпажу вертольота МІ-8 МТВ «Чайка» у складі авіаторів Олександра Гетьмана, Максима Ковтуна, Віктора Кондрюка, Володимира Петруліна і Володимира Шаталіна місія ОБСЄ висловлює найвищу подяку за відмінно виконану роботу, зразково-показові в усіх відношеннях дії у цій місії, яка повністю залежить від авіаперевезень для забезпечення функціонування баз спостерігачів, розташованих високо в кавказьких горах», і що «відповідальний, старанний і спокійний підхід українських авіаторів до справи забезпечив життєво важливий зв'язок в ході операції обмеженого моніторингу», а також, що, «виконуючи надскладні завдання забезпечення польотів у гірській місцевості на значних висотах, часто в нелегких погодних умовах, усі члени екіпажу і особливо його льотний склад продемонстрували найвідмінніші професійні навички і досвід. Перевозячи персонал і вантажі ОБСЄ, екіпаж забезпечив для прикордонного моніторингу всі належні операції», і тому «ОБСЄ настійно рекомендуватиме український екіпаж для роботи з будь-якою поважною міжнародною організацією», адже «ваш внесок у роботу місії відтворює нашу повну довіру до вас і країни, що направила справжніх професіоналів».

Таких три-, чотири- і шестимісячних відряджень у авіаторів зазвичай два на рік. Ця віртуозна робота за роки співпраці з ООН і ОБСЄ вже стала звичною. Хоча, звісно, не для близьких і рідних, які, проте, й самі вже звикли хвилюватися про найдорожчих їм людей теж мужньо, «зовні не подаючи вигляду, що переживають». Працюють вони справді безвідмовно. Недаремно весь льотний склад «Універсал-Авіа», 70 відсотків якого трудиться за кордоном, має бездоганний авіаційний вишкіл і блискуче знання іноземних мов, працюючи без перекладачів.

Олександр Ковтун зі свого сімферопольського штабу керує авіаторами в усіх куточках земної кулі оперативно і вправно. У разі екстреної потреби кожен екіпаж може вийти на зв'язок зі своїм кримським керівником будь-якої секунди дня і ночі. Рідний колектив негайно надасть йому надійну допомогу. У них особливий ритм життя, специфічна, суто чоловіча робота, яку занесено до реєстру найвищої складності. Під час гасіння пожеж і буденної обробки ланів, виконуючи (буває, й під обстрілами) миротворчі завдання міжнародних організацій, вони досягли у праці неабиякої віртуозності, котру шліфують роками. Монолітний колектив — у справжньому розкриллі. Але йому знову починають дошкуляти земні перепони.

Проблеми здатні обламати крила

Їх дві, але такі, що здатні знищити підприємство і колектив професіоналів. Причому ці труднощі створила авіаторам їхня країна, тож і подолати має допомогти лише вона. Перша з них полягає в тому, що 1999 року Постановою Кабміну України льотному персоналові збільшено пенсії за вислугу років. Ця категорія громадян отримує пенсію залежно від вислуги літ і середньої зарплати перед виходом на заслужений відпочинок. Уряд прийняв рішення: різницю між півтисячею гривень мінімальної пенсії льотного складу і держпенсією у 107 гривень покласти на те підприємство, звідки люди пішли на відпочинок. За час існування авіапідприємства на пенсію вийшли сотні людей, тож «Універсал-Авіа» мусить додатково у Пенсійний фонд платити сьогодні ще 27 відсотків до звичних для всіх підприємств платежів. Якщо цю норму не переглянуть, каже Олександр Ковтун, то вже найближчим часом цей тягар так знесилить підприємство, що воно просто перестане існувати. Завзяті атаки Пенсійного фонду на касу підприємства тривають, і якщо Арбітражний суд не захистить «Універсал-Авіа», воно може збанкрутувати, а отже, залишити без засобів до існування не лише своїх нинішніх, а й колишніх авіаторів.

— Друга проблема — брак у нас авіаційної техніки за її достатньої кількості в Україні — теж державного рівня. Тому ми і її також не можемо розв'язати самостійно, — бідкається Олександр Олександрович. — У країні маса невикористаної військової вертолітної техніки, вона іржавіє в частинах, так і не бачивши неба.

Масштаби безгосподарності і недбалості шокують не лише спеціалістів. Авіаполк у Миколаєві вразив Олександра Ковтуна «довжелезними рядами понівечених машин, які за всіма параметрами вважаються кращими в світі». Лише в Севастополі на авіаремонтному заводі застряв цілий аеродром вертольотів. Нині тут почалося їх масове списування. Днями під гільйотину вже потрапило 6 вертольотів, які могли б успішно оживити спеціалісти «Універсал-Авіа». Техніка поступово вмирає замість того, щоб служити справі. Її масово списують на металобрухт або спритно вивозять за кордон, попередньо відремонтувавши й отримавши дуже великі гроші, які не бачить бюджет.

— Для держави ці витрати колосальні, для нас — теж, — наголошує О. Ковтун. — Приміром, у гасінні пожеж у Туреччині щороку беруть участь десятки вертольотів. Ми виконували цю роботу лише одним, більше надати не змогли, втративши значний прибуток. Щойно з Туреччини надійшла чергова пропозиція виставити влітку аж 20 вертольотів-пожежників, яку знову довелося відхилити. Вимушені відмовлятися від величезної кількості найпривабливіших контрактів. Достатньо сказати, що в Конго, де обслуговуємо місію ООН трьома вертольотами і трьома екіпажами на чужих крилатих машинах, потрібно було виставити шість вертольотів. Та три, яких у нас не було, відразу ж виставили конкуренти. 5 вертольотів просить Греція, а ми не змогли виставити жодного, надали тільки свої екіпажі. Шість вертольотів належить виставити в Афганістан за програмою першочергового життєзабезпечення людей. Дійшло до того, що не маємо змоги вповні задовольнити навіть пропозиції-заявки ООН здійснити гелікоптерні роботи в Косово, Сухумі, Конго й інших країнах Африки. Гроші за це отримують інші компанії, на вертольотах яких літають наші авіатори.

Стоси листів з «Універсал-Авіа» за підписами перших урядовців Криму роками лежать у Міністерстві оборони. Відповіді — жодної, незважаючи на зміни міністрів і складу генералітету. Наше прагнення розширити присутність України на світовому ринку, збільшити валютний приплив до бюджету держави або нікого не цікавить, або (спадає на думку вже й таке) ті люди, котрі за цим стоять, спеціально гальмують важливу справу. Ми ж готові купити вертольоти й за свої гроші, довести їх до льотного стану, щоб експлуатувати на користь собі та народній казні. Але в Україні нас чомусь геть не чують. Тож змушені були придбати два вертольоти в Росії, заплативши 150 тисяч доларів, які могли б залишитися в Україні.

Відремонтований кримчанами вертоліт, котрий привезли аж з Усть-Куту за 600 кілометрів від Байкалу, нині успішно працює в Конго і приносить державі валюту. Росія вертолітним організаціям, які уклали контракти із закордоном, дає 30-відсоткову дотацію. А українські авіатори змушені власними ж чиновниками буквально задихатися від браку крилатої техніки.

— Чому Міноборони, допускаючи такі масштаби безгосподарного ставлення до кращих у світі вертольотів, водночас відмовляється від наших грошей, адже йому дозволено продавати своє майно, яке ми вміємо змусити працювати на державу? — дивується Олександр Ковтун.

Невже незрозуміло, що в Україні, нарешті, більшає авіапідприємств, які гідно представляють нашу державу на світовому рівні? Тож чи варто підрізати їм крила? Хотілося б, щоб ставлення до них влади рідної країни було принаймні не гіршим за ставлення закордонних фахівців, котрі ще вірять в авіаційний імідж України.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

Футбол

Анрі знову «промазав», а «Ювентус» і «Арсенал» — за бортом турніру

Ліга чемпіонів. Другий раунд. 6-й тур.

Група С. «Панатінаїкос» (Греція) — «Реал» (Іспанія, Мадрид). 2:2. **Ліберопулос, 9, Гумос, 64 — Морієтас, 11, Портільйо, 80.**

«Спарта» (Чехія) — «Порту» (Португалія). 2:0. **Сьонко, 63, Ярошек, 71.**

	В	*Н*	*П*	*М*	*О*
Реал	5	1	0	14—5	16
Панатінаїкос	2	2	2	7—8	8
Спарта	2	0	4	6—10	6
Порту	1	1	4	3—7	4

Група D. «Депортиво» (Іспанія) — «Байєр» (Німеччина). 1:3. **Трістан, 75 — Баллак, 34, Шнайдер, 54, Нойвіль, 86.**

«Ювентус» (Італія) — «Арсенал» (Англія). 1:0. **Сальєта, 76. На 51-й хвилині форвард гостей Анрі не реалізував пенальті. Це його промах у другому поспіль матчі.**

	В	*Н*	*П*	*М*	*О*
Байєр	3	1	2	11—1	10
Депортиво	3	1	2	7—6	10
Арсенал	2	1	3	8—8	7
Ювентус	2	1	3	7—8	4

Отже, далі боротьбу продовжать: «Реал», «Панатінаїкос», «Байєр» та «Депортиво». Жеребкування чвертьфінальних пар відбудеться сьогодні.

Поступилися за очками...

Товариський матч національних збірних. Японія—Україна. 1:0. **Гол: Тода, 23.**

Японія: **Наразакі, Міямото, Мацуда, Накато, Морішима (Огасавара, 55), Фукунаші (Міоджі, 62), Сантуш (Накамура, 46), Тода, Ічікава (Хато, 80), Нішізава (Сезукі, 46), Янакісава (Такахара, 62).**

Україна: **Рева, Головко, Ващук, Несмачний, Попов, Гусін, Шищенко, Зубов, Тимощук, Закарлюка, Воробей. У другому таймі на полі з'явилися:Рикун, Мелащенко, Задорожний, Зотов, Серебренников, Радченко.**

Попереджено Міямото (31).

Арбітр Йонг Квон (Корея).

21 березня. Осака. Стадіон «Нагай». 52 000 глядачів.

Те, що суперники виступатимуть не найсильнішими складами, було відомо заздалегідь. Але якщо японці цього разу обходилися лише без квартету своїх «європейців», то наш загін «легіонерів», котрий не прибув до Японії, налічував значно більше «шабель».

Утім, і без головних сил команди намагалися діяти гостро й заповзято. Українці вже в дебюті могли відзначитися. Але Воробей, вискочивши на ударну позицію, не влучив. Потім небезпечно здалеку бив Гусін. Однак то були лише епізоди. Активністю більше відзначалися господарі, а наші віддавали перевагу контрдіям. Хоча українським футболістам помітно бракувало зіграності, взаєморозуміння і гостроти в атаках.

Пояснити це неважко. Ми лише починаємо другу половину сезону після тривалої зимової перерви.

А от японська команда продемонструвала непогану технічну виучку. І в середині першого тайму її територіальна перевага перетворилася на матеріальну. Отримавши м'яча в нашому карному майданчику, Тода поводився спокійно та упевнено і пробив влучно.

Рахунок міг зрівняти Воробей, який на останній хвилині перед перервою пробив у ближню «дев'ятку». Та успішно зреагував воротар. А на 52-й хвилині наші були ще ближче до успіху, коли Зубов технічно обіграв кількох суперників і пробив у дальній кут. Однак до щастя забракло кількох сантиметрів.

Після цього японці шансів нам уже не давали. На 59-й хвилині гостей пожалів Янакісава. А на 81-й біля наших воріт утворилася мала купа. І дивом господарі не забили ще одного м'яча.

Отже, в нокауті ми не побували. Однак, якщо вже й далі висловлюватися боксерською термінологією, то ми поступилися японцям за очками. Втім, у всьому цьому є й позитивний момент. Леонід Буряк мав можливість поекспериментувати в поєдинку з досить сильним суперником.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Невже незрозуміло, що в Україні, нарешті, більшає авіапідприємств, які гідно представляють нашу державу на світовому рівні?

Кіровоградщина

Власна електроенергія додає оптимізму

У Кіровограді з'явилася власна електроенергія. Її почала виробляти міська теплоелектроцентраль. Першими скористалися нею три комунальні підприємства: «Кіровоградєлектротранс», міський водоканал та «Кіровоградтеплоенерго».

Зацікавилися міською електроенергією й інші підприємства обласного центру. Ще б пак! Адже собівартість одного кіловата ТЕЦівської електроенергії лише 11,2 копійки, тоді як донедавньому монополісту «Кіровоградобленерго» доводиться сплачувати 26—27 копійок...

Однак справжньої конкуренції все одно не виходить. Фахівці стверджують, що потужностей ТЕЦ просто не вистачить, щоб забезпечити електроенергією все місто. Теплоелектроцентраль спроможна виробляти лише 18 мегават, тоді як місто споживає у п'ять разів більше. А зваживши на те, що юридичним власником усіх електромереж міста є ВАТ «Кіровоградобленерго», обласні енергетики все одно мають свій зиск, беручи за транспортування ТЕЦівської електроенергії майже сім копійок за кіловат.

Отже, остаточна ціна електроенергії за один кіловат становить 18 копійок, що також дуже непогано, бо дає економію в 30 відсотків.

Переваги міської електроенергії над обленергівською відчули й мешканці обласного центру. Зокрема, завдяки їй практично розв'язано питання з громадським транспортом. Після довгого простою «Кіровоградєлектротрансу» нарешті на міські маршрути вийшли майже всі тролейбуси. І хоча проблем у підприємства ще чимало, така економія дає змогу керівництву з більшим оптимізмом дивитися у майбутнє, всерйоз замислитися над придбанням потрібних запчастин і навіть про поповнення транспортного парку.

З'явилася надія у кіровоградців і на цілорічне гаряче водопостачання. Цього блага цивілізації вони не знали майже рік. А перший заступник міського голови Михайло Цимбаревич порадував, повідомивши журналістам, що побічним продуктом вироблення електроенергії є практично безплатна гаряча вода. І куди її дівати, як не у домівки городян?

Щоправда, песимісти заперечують. Мовляв, щоб так могло бути, треба забезпечити щонайменше цілодобове постачання холодної води. Також треба об'єднати трудопроводи теплоелектроцентралі й теплоенерго... А все це коштуватиме не мало не багато — аж мільйон гривень. Де його взяти, коли місто і так усе в боргах?..

Сподіватися можна лише на диво. Та чому б і ні? Адже ми призвичаїлися до думки, що напередодні виборів трапляються всілякі дива...

Місто двох берегів Інгулу

«Колесо» об'єднало молодих

На повен голос заявило про себе неформальне об'єднання молодих кіровоградських художників «Колесо». Перша виставка робіт десяти його членів, організована за сприяння обласної універсальної наукової бібліотеки імені Дмитра Чижевського, відбулася з грандіозним успіхом.

«Неформали» змогли продемонструвати кіровоградцям свої роботи і певною мірою задовольнити власні амбіції. Мовляв, ми також не ликом шиті, хоча й не визнані маститими митцями.

Мешканці обласного центру на власні очі переконалися, що, крім традиційно знаних художників, у області виросла плеяда молодих талантів, які, безперечно, ще скажуть своє вагоме слово у культурному житті краю.

Роботи, виставлені амбіційними молодими людьми, виконані в різних жанрах: реалізм, модернізм, народне мистецтво... Можливо, вони й мають якісь огріхи з професійної точки зору, але в повному аматорстві молодих майстрів пензля не зміг звинуватити ніхто. Та це й не дивно, бо більшість членів об'єднання — випускники Кіровоградської дитячої художньої школи, а отже, азами професіональної майстерності володіють сповна. І зупинятися на досягнутому не збираються. Недарма й об'єднання назвали «Колесом», що з давніх-давен означає — символ сонця, духовного просвітління та вічного руху...

Ліки на замовлення

Уже в березні мешканці Кіровоградської області зможуть скористатися новою послугою, що її пропонує обласне відділення «Укрпошти», спільно з Українською медичною спілкою, а саме — замовляти й отримувати поштою медичні препарати.

Так званий проект «Ліки на замовлення» в основному розрахований на мешканців сільської глибинки, де населені пункти не охоплено мережею аптечних закладів.

Організатори проекту пропонують потенційним клієнтам майже п'ятсот найменувань ліків за цінами на 10—15 відсотків нижчими від роздрібних і гарантують доставку за 5—7 днів. Звісно, на цю послугу не поширюється отоварювання пільгових та безплатних рецептів.

 Фотофакт

***На знімку:** фрагмент експозиції Музею ракетних військ стратегічного призначення в селищі Побузьке Голованівського району. Торік було ліквідовано останню з розташованих в Україні шахтно-пускових установок для запуску міжконтинентальних балістичних ракет РС-22 (СС-24).*

Фото Володимира САМОХОЦЬКОГО.

Хто допоможе інвалідам?

Кажуть, у власному домі біду пережити і стіни допомагають. У цьому твердо впевнений Федір Михайлович Фомін, директор Кіровоградського навчально-виробничого підприємства УТОГ (Українське товариство глухих).

Кіровоградське НВП УТОГ створене більш як 65 років тому спеціально для розв'язання проблеми зайнятості саме цієї категорії інвалідів. Тривалий час тут виготовляли дротяні оцинковані корзини для скляної тари, застосовуючи шкідливу не тільки для здоров'я працівників, а й усіх мешканців міста технологію оцинкування. Зважаючи на те, що шкідливе виробництво розташоване майже в центрі міста та ще й неподалік русла річки Інгул, яка весь час нагадувала про себе сирістю у підвалах, руйнацією стін приміщення, було ухвалено рішення про спорудження нового корпуса підприємства подалі від житлових масивів.

Будівництво розпочалося ще в 1989 році. Відтоді багато води спливло. НВП УТОГ пережило і повний занепад, і відродження виробництва. Ринок, диктуючи свої умови, змусив відмовитися від технології оцинкування дротяних конструкцій і перейти до точкового зварювання, полімерного покриття. Для підприємства це був вихід. Нині воно — одне із кращих у Кіровограді. Його продукція, а це доволі широкий асортимент дротяних виробів, торговельного обладнання, офісних меблів тощо, добре відома не лише в нашому, а й інших містах країни. Про це промовисто свідчить карта у кабінеті директора, рясно покреслена червоними лініями — напрямками збуту продукції до інших міст України. Єдине, що лишилося незмінним, — виробниче приміщення. Досі туляться інваліди у напівтемних, вологих виробничих майстернях, давно непридатних для праці.

За більш як десять років чимало доволося докласти зусиль, щоб звести нові корпуси УТОГу. Сьогодні вони готові на 85 відсотків. А коли інваліди справлять новосілля, досі невідомо.

Про проблему Кіровоградського НВП УТОГ знають у найвищих інстанціях, куди дирекція не раз надсилала листи і прохання посприяти в добудові нового приміщення. Можливо, відповідь на ці домагання на адресу УТОГу і надійшла в червні минулого року у вигляді повідомлення з Державного комітету статистики України: будівництво Кіровоградського навчально-виробничого підприємства УТОГ фінансується з державних централізованих капітальних вкладень згідно з постановою Кабінету Міністрів України «Про розподіл державних централізованих капітальних вкладень», і на це надається 500 тисяч гривень. Здавалося б, справа зрушила з місця, і недалекі ті часи, коли інваліди матимуть нормальні умови праці в новому приміщенні. Однак грошей цих вони чекають і досі. А саме цієї суми і вистачило б, щоб забезпечити нормальні умови для перебазування підприємства...

Інваліди так і працюють — у тісняві, в сирості, напівтемряві, а пожежники та санепідемстанція штрафують керівника підприємства за неналежні умови праці і пишуть приписи: добудувати нове приміщення...

Можливо, Федір Фомін забув, що обіцяного три роки чекають, можливо, комусь просто байдуже, як живуть і працюють інваліди. Але небайдужим лишається сам Федір Михайлович. Піклується він не лише про весь колектив УТОГу (тут працюють 94 особи), а й про тих інвалідів, які могли б тут трудитися, проте можливості працевлаштувати їх немає. Останнім часом тільки ВАТ «Червона Зірка» скоротило 100 інвалідів, «Кіровоградський ливарний завод» — 42. Тепер ці люди без роботи. Крім того, є ще й інваліди-випускники спеціалізованих шкіл, яких теж треба навчати і працевлаштовувати...

Нове приміщення НВП УТОГ розраховане на 350 представників робітничих спеціальностей. Тож чи варто задумуватися над проблемою зайнятості інвалідів, коли всі умови для її розв'язання є? Не вистачає одного — отих обіцяних 500 тисяч гривень (а в кращому варіанті — всіх потрібних коштів), щоб завершити будівництво нового приміщення, де інваліди мали б усі умови для нормальної праці.

Любов ПОПОВИЧ,
працівник обласного центру зайнятості.

Підготував Олег БОНДАР, власний кореспондент газети «Голос України» в Кіровоградській області. Тел. (0522) 24-06-45.

Феномен змужніння
на тлі ілюзій «сьогочасного щастя»

Семен Глузман. Це ім'я стало загальним і в українському соціумі, і в усіляких міжнародних інституціях. За фахом — психіатр, за політичними переконаннями — дисидент, засуджений радянською владою, за совістю — Людина, котра вважає своїм обов'язком допомагати нужденним і захищати беззахисних, за вдачею — альтруїст. Він не політик. Він громадський діяч. Хоча й ця дефініція з Глузманом якось не поєднується.

Про проблеми психічного здоров'я нації, про права людини в Україні, про перспективи розвитку народного менталітету в інтерв'ю нашій газеті розмірковує виконавчий секретар Асоціації психіатрів України, директор україно-американського бюро з прав людини Семен ГЛУЗМАН.

— Чи спостерігається зміна психічного здоров'я нації під час трансформації політичних процесів?

— Психічне здоров'я не залежить від політичної ситуації. Серйозні захворювання (шизофренія, маніакально-депресивний психоз, старече слабоумство тощо) не є наслідком того, що відбувається у країні. Це ілюзія. До речі, винні в цій хибній думці не журналісти, а погано освічені психіатри, які дають у пресі безглузді інтерв'ю з приводу «епідемій самогубств» та ін. На прикладі інших, благополучних, країн, скажімо, скандинавських, ми знаємо, що в них ця проблема виражена ще яскравіше, ніж у нас.

— Якщо казати про причинно-наслідкові зв'язки психічних захворювань, чи можна констатувати якісь зміни за останні десять років?

— Змінилося те, що пов'язано із соціальними причинами багатьох захворювань. Наприклад, наркоманія. При Союзі вона також була. Просто про це мовчали. Не було доступу до тих наркотиків, що є сьогодні. Бо не було глобалізації. І це один із сумних наслідків цього світового процесу.

Узагалі, я прихильник глобалізації. Вважаю нормальним явищем, коли все людство вчиться жити за найсприятливішими для людського життя стандартами, а не так, як жили таліби, або так, як заликає жити іранське керівництво.

Насправді кількість психічних захворювань не змінилася. Кількість легкої патології на кшталт неврозів, кажуть, за статистикою, збільшилася. Але ми, професіонали, знаємо, як створюється ця смішна статистика. Якби публікували дані не тільки в цілому по країні, а й по областях, наприклад, показники із шизофренії, то ми побачили б наявність епідемічних вогнищ. Це пов'язано з тим, що проводиться неграмотна і нестандартизована діагностика захворюваності. Є лікарні, де досі діагностують по-радянськи...

Зафіксовано спостереження, які показують, що в стресових ситуаціях, під час соціальних криз і потрясінь багато психіатричних пацієнтів знаходять у собі сили, щоб стати «менш хворими». В київській лікарні імені Павлова під час паводку 60-х років, коли виникла загроза затоплення лікарні, лікарі спостерігали за тим, як кілька дуже серйозно хворих, котрі роками не розмовляли і жили в своєму «шизо-світі», згорнули матраци й пішли рятуватися від стихії слідом за іншими.

— Виходить, що статистика, в даному разі медична, може бути не тільки «впертою річчю», а й засобом маніпуляції громадською думкою. Ви вважаєте, що можновладці спекулюють не лише соціальним благополуччям народу, а й його психічним здоров'ям?

— Звичайно. Наприклад, дуже розумний, досвідчений і відомий політик заявляє, мовляв, давайте в боротьбі з наркоманією підвищимо санкції за вживання наркотиків. Політику здається, що у такий спосіб він завоює голоси виборців. У мене особисто таке відчуття, що значна частина населення, електорату набагато розумніша за тих політиків, які намагаються з ними загравати. Сьогодні такі примітивні пасажі — мовляв, давайте зробимо те й те, і завтра, а може, й сьогодні ввечері все буде гаразд — уже не проходять. Для мене цей прогрес пов'язаний із зміною ментальності населення, котре пройшло через різні «піраміди». Час «пірамід», і фінансових, і політичних, минув.

— Проте нинішня передвиборна кампанія показує, що аж ніяк ще не всі звільнилися від ілюзії «сьогочасного щастя»...

— Але в будь-якій країні є група населення, яка вірить магові, чарівникові або ще кому-небудь. Ось ці люди і йдуть голосувати за «негайне рішення». Більшість уже усвідомили, що гроші в банк треба покласти, щоб отримувати реальні дивіденди. А так, щоб покласти десятку, а отримати з неї тисячу — не буває. Те саме з політикою. Я думаю, відбувається таке собі отверезіння населення. І це не медичний феномен, а феномен змужніння ментальності.

— І що робити, чого чекати цьому протверезілому електорату?

— У зв'язку з виборами? Гадаю, нічого. Бо вибори — це окремо, а наше життя — окремо. Коли ми здобули абсолютно випадково, я так вважаю, незалежність і громадянські свободи, які в нас, безумовно, присутні, тоді була ілюзія, що все настане негайно. Поступово, через жорстокі розчарування, передусім пов'язані з обіцянками політиків і брехунів-фінансистів (я повертаюся до «пірамід»), прийшло розуміння, що своє благополуччя можна побудувати не на виборах, а на особистій участі, працюючи і самореалізовуючись у певній сфері діяльності.

З політиками в нас проблема відома. В переважній більшості країн моралісти не йдуть у політику. Політика — це інша професія, що не потребує моралізаторства. Єдине, чим відрізняється наш політикум від європейського, то це прозорістю. Ми не привчили його бути кадрово і фінансово прозорим для народу. І марно чекати, що завтра прийде новий парламент, і все кардинально зміниться тільки через те, що має змінитися.

— Тобто найближчим часом не варто очікувати жодних змін на краще?

— На мій погляд, зміни почнуться з села, з району. Коли громадяни зажадають від місцевої влади (начальника міліції, завідувача лікарні тощо) звіту за тією ж кадровою і фінансовою позицією: чому гроші витрачено на це і на посаду призначено цю людину, а не ту? Це прості запитання, на які відповідає кожний представник влади в будь-якій цивілізованій країні. А наші не підуть доповідати, поки ми не почнемо вимагати.

— Вимагати від обраної влади звіту про зроблену роботу — одне з громадянських прав членів соціуму. Виходить, ми просто не вміємо користуватися новими правами і свободами?

— Усе пізнається в порівнянні. Якщо порівнювати з радянським періодом, то перелік реально діючих прав і свобод значно розширився. З класичними правами людини, які маються на увазі в європейській цивілізації (право свободи, право віросповідання, право вибору тощо), в Україні спостерігаються разючі зміни в кращий бік. Повторюся, ми отримали ці демократичні права та свободи випадково і не дуже заслужено. Так само, як інші колишні союзні республіки. Але ми, мабуть, відрізняємося від них як народ тим, що ми все-таки значною мірою змогли скористатися демократією. Деякі з вищеназваних вивилися тотально не готові до неї, і отримали або диктатури, або близькі до диктатур режими.

— Виходить, що, скаржачись на життя, ми не усвідомлюємо своїх переваг. Ми звикли до нашої свободи чи просто не помічаємо її?

— Ми одержали змогу жити на свободі. Свобода холодна. Це — вітер. У норі, де живе раб, смердить, там погано, але там тепло. А ми вийшли у відкрите поле, і багатьом довелося пережити те, що колись пережили древні іудеї, яких Мойсей вивів у пустелю. Вони сказали: ми хочемо назад.

І це нормальний процес. Звісно, дуже важко ходити пустелею, але, загалом, негайний процес видужування настане в тих, хто йде слідом... Наступне покоління вже зможе скористатися цією свободою.

— Ви самі сказали, що свобода — вітер, поняття ефемерне. І, мабуть, щоб її зрозуміти і відчути, потрібно розібратися в складових. Права людини, точніше, їх виконання — один з основних показників демократичних свобод. Як справи з цим у нашій країні?

— З правами людини в нас стало краще. Проте не в усіх напрямах. У сфері соціальних прав, на перший погляд, є помітні погіршення. Ну, наприклад, при «совку» не було безробіття. Але його тоді не було у зв'язку з тим, що існувала тоталітарна держава, яка не дуже вміла рахувати гроші.

Кажучи про причини загибелі радянської влади і розпад СРСР, комуністи пояснюють старенькими ці процеси, приписуючи вину Горбачову, дисидентам та ін. Насправді радянська влада сама себе регулярно знищувала. Тоталітарний режим не міг витримати ні гонки озброєнь, ні економіки, «яка має бути економна»... Наше покоління це добре пам'ятає. А старі люди пам'ятають багато іншого, але витісняють. Їм здається, що радянська влада загинула через зовнішні впливи. А вона була приречена з самого початку. Це завжди відбувається з диктатурою.

Даруйте за відхід від теми. Повернімося до соціальних прав людини. Населення України переживає непростий період. Має відбутися очищення від стандартів, коли держава всім усе обіцяла і наче майже завжди все виконувала. Вже немає тієї держави і тих відносин. Раніше населення жило задля держави. Тепер є населення, яке організоване в державу, тобто в ту форму, що дає змогу створення якихось гарантій, зокрема й соціальних.

— Чи буде краще? Вам як лікареві за фахом хочеться поставити всенародне риторичне запитання: «Лікарю, я одужаю?».

— Гадаю, буде трохи краще. Я спеціаліст у вузькій сфері охорони здоров'я і, зважаючи на це, можу сказати: цей час настане, тільки-но в міністерські крісла сядуть люди, котрі не зацікавлені передусім у своєму особистому бізнесі, а боротимуться за поліпшення роботи системи. Ці люди дадуть завдання клеркам. А в нас клерки не гірші від європейських, вони вміють рахувати, їх треба просто правильно спантеличити. Ось цей клерк порахував би і довів, що нинішня система охорони здоров'я фінансується... збитково. І не треба давати Мінохорони здоров'я кілька мільйонів на відбудову фапів (фельдшерсько-акушерських пунктів), якими так пишалася радянська влада. А потрібно створювати зовсім іншу структуру. Припустімо, на кілька сіл будують європейського рівня лікарню й дороги. І це буде дешевше та ефективніше. Бо навіть за бажання і колосальних витрат усі фапи ми не забезпечимо кваліфікованим персоналом.

У нашій країні фінансування поки що йде за принципом радянського: ми намагаємося підтримувати на плаву те, що має давно потонути. А ось коли ми навчимося рахувати і заощаджувати, тоді краще житимуть і пенсіонери, і студенти.

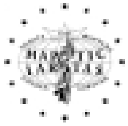
— На що ви звернули б увагу суспільства насамперед і як правозахисник, і як лікар?

— У нашій країні традиційно порушення прав людини пов'язують з пенітенціарною системою. Насправді в нас проблем із тюрмами значно менше. В нас проблеми із судами. Тюрма, як і український зек, — заручниця системи. За моїми відомостями, сьогодні в слідчих ізоляторах України перебуває майже 4 тисячі хворих на туберкульоз відкритої форми. Із них 95 відсотків — люди, котрі скоїли тяжкі злочини. І за будь-яким законодавством вони мають перебувати в тюрмі. Проблема не в тотальній гуманізації. Це абсурд. Але чому поруч з цими чотирма тисячами сидять тисячі чоловіків, які через соціальні обставини або розпущеність, вчинили несерйозні правопорушення? В тюрмах вони заражаються туберкульозом, виходять на волю і заражають нас. Оце питання не до тюрми...

Ідеться про інше. Хтось має говорити вголос. Судова система виявилася розладнаною. З одного боку, маємо традиційного імпотента в особі Мін'юсту, він нічим не може займатися. Верховний Суд теж неповноцінний хазяїн ситуації.

А фінансові проблеми третьої влади, гадаю, можна і треба вирішити. Однозначно, судові рішення не може приймати голодний суддя, який змушений брати хабарі, бо треба годувати сім'ю і дітей, який просто боїться бандита, боїться виносити справедливий вирок, щоб не спровокувати помсту на свою адресу. І всі ці проблеми слід вирішувати швидко. Бо судова влада — основний гарант захисту наших прав.

Розмову вела Ольга ВАУЛІНА.

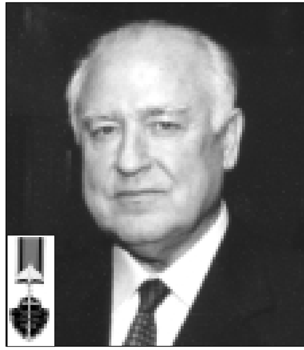
ФІНАЛ VIII МІЖНАРОДНОГО

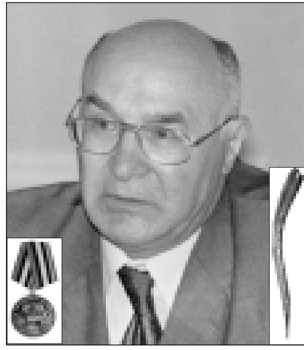
МИХАЙЛО КАЛАШНІКОВ, президент Союзу російських зброярів, головний конструктор, доктор технічних наук, генерал-лейтенант, нагороджений Золотою зіркою "Суспільне визнання і велич" I ступеня

ВІТАЛІЙ ГАЙДУК, Міністр палива та енергетики України, нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня

ВІКТОР ЧЕРНОМИРДІН, Надзвичайний і Повноважний Посол Російської Федерації в Україні, нагороджений Золотою Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" I ступеня

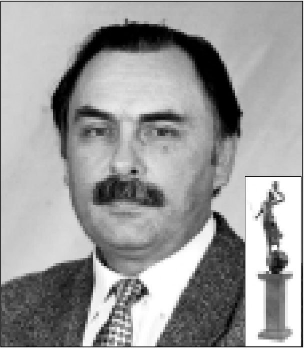
ВОЛОДИМИР СТЕЛЬМАХ, голова Національного банку України, нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня, банк володар "Кришталевого Рога Достатку"

ГЕОРГІЙ КІРПА, генеральний директор Державної адміністрації залізничного транспорту України, нагороджений орденом "Святий Георгій Побідоносець" із золотими мечами, Державна адміністрація залізничного транспорту України нагороджена Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ОЛЕКСАНДР САВЧУК, президент ВАТ "АЗОВМАШ", нагороджений Золотою зіркою "Суспільне визнання і велич" I ступеня, підприємство нагороджене Золотими Стелою та дипломом в номінації "Лідер серед підприємств машинобудівного комплексу"

ВАЛЕНТИН СМИНТИНА, ректор Одеського Національного університету ім. І. Мечникова. Університет нагороджений Бронзовою статуєю "Богиня Фортуна зі срібним мечем"

ВОЛОДИМИР МАТВІЄНКО, голова правління Промінвестбанку, банк нагороджений Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ГРЕГОРІ ЕДЖЕЙЧИКУ, голова представництва "СВІТОВИЙ БАНК" в Україні, представництво нагороджено Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ОЛЕКСАНДР КРІВОЛАПОВ, голова правління-генеральний директор ВАТ "ПЕМ - ЕНЕРГОВУГІЛЛЯ", нагороджений Золотим орденом "Слава на вірність Вітчизні"II ступеня, підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

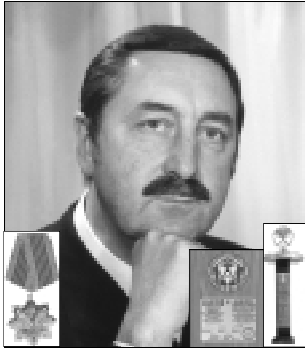
ВОЛОДИМИР ЗУБАНОВ, генеральний директор заводу "СИЛУР", підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ВІКТОР САВЧЕНКО, голова правління-генеральний директор Старокраматорського машинобудівного заводу, нагороджений Срібним орденом "Слава на вірність Вітчизні" III ступеня.

АНАТОЛІЙ РУДНІК, генеральний директор ДП "Укртрансгаз" НАК "Нафтогаз України", компанія нагороджена Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ДМИТРО ХОЛОДОВ, голова правління ВАТ "ЧОРНОМОРГІДРОБУД", нагороджений орденом "За трудові досягнення" IV ступеня, підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ПАВЛО МАТВІЄНКО, голова правління АКБ "Національний кредит", нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня

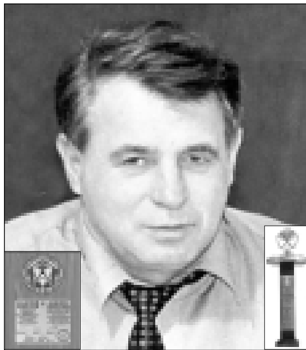
ОЛЕКСАНДР ІВАШКОВ, заступник генерального директора - технічний директор ВАТ "ПЕМ - ЕНЕРГОВУГІЛЛЯ", нагороджений орденом "За трудові досягнення" IV ступеня

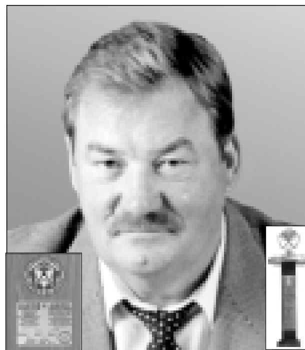
ІГОР ЗВАРИЧ, заступник Голови Івано-Франківської обласної державної адміністрації, нагороджений орденом "За трудові досягнення" IV ступеня

ВОЛОДИМИР ЮРЧАК, голова Господарського суду Івано-Франківської області, нагороджений Срібною медаллю "10 років незалежності України" II ступеня

ГРИГОРІЙ ДІНЕЙКІН, директор "СЄВЄРОДОНЕЦЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ", підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ВОЛОДИМИР МАЛИХІН, директор ДП "Прикарпатзахідтранс", підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ІГОР ПАЛИЦЯ, голова правління ВАТ "Нафтохімік Прикарпаття", підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

МИКОЛА ЛЕГЕЗА, депутат Київради, голова постійної комісії з питань містодобудування та землекористування Київської міської Ради народних депутатів, нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня

ІГОР ЗАХАРОВ, президент ТОВ "АГРОБАКАЛЄЯ", нагороджений орденом "За розбудову України" ім. М. Грушевського IV ступеня, підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ВАЛЕРІЙ ПАНАСОВСЬКИЙ, генеральний директор ТОВ "СЛОВ'ЯНСЬКА СОЛЕДОБУВНА КОМПАНІЯ", компанія нагороджена Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

СТЕПАН КОВАЛЕНКО, начальник ДГО "ЖИТЛО-ІНВЕСТ", організація нагороджена Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

СЕРГІЙ БОНДАРЕНКО, директор інформаційно-аналітичного центру "ЛІГА", центр нагороджений Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ЮРІЙ КАРПЕНКО, Генеральний директор СП "ОСНОВА-СОЛСІФ", підприємство нагороджене Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ОЛЕКСАНДР ГРАНОВСЬКИЙ, президент ПП "Торговий дім "Каштан", нагороджений орденом "Слава на вірність Вітчизні" III ступеня

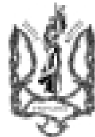
ВОЛОДИМИР КРАВЧЕНКО, Голова правління-керуючий ВАТ "ТРЕСТ "КИЇВМІСЬКБУД-2", нагороджений Срібною медаллю "10 років незалежності України" II ступеня, трест нагороджений Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

АНДРІЙ ДРОФА , генеральний директор КП "Білоцерківський домобудівельний комбінат" , нагороджений орденом "За розбудову України ім. М. Грушевського IV ступеня

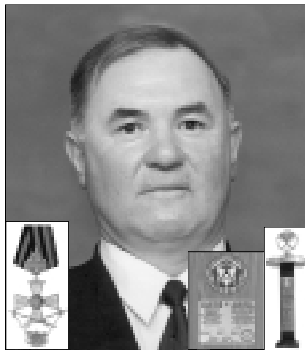
ПРЕС-РЕЛІЗ

АКАДЕМІЧНОГО РЕЙТИНГУ "ЗОЛОТА ФОРТУНА"

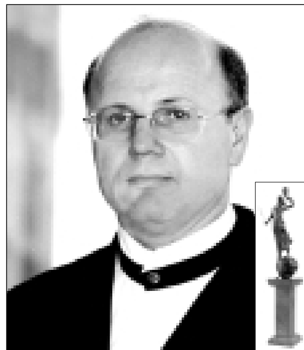
СЕРГІЙ КУЖЕЛЬ, генеральний директор-голова правління ВАТ "ДХК "Добропіллявугілля", нагороджений срібним орденом "Слава на вірність Вітчизні" III ступеня. Холдинг нагороджений Бронзовою статуєю "Богиня Фортуна зі срібним мечем"

ЗІНОВІЙ ПАСТЕРНАК, голова правління-генеральний директор ДХК "Краснолиманська", нагороджений орденом "Святий Георгій Побідоносець" із золотими мечами, компанія нагороджена Золотими Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

МИХАЙЛО ДЕРГАУСОВ, начальник Маріупольського державного морського торгового порту, нагороджений Золотою зіркою "Суспільне визнання і велич" I ступеня

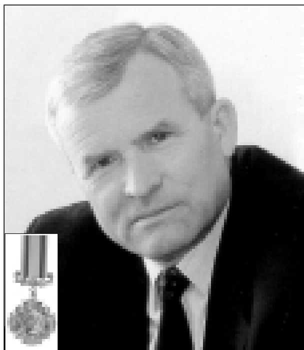
МИКОЛА РОГУЦЬКИЙ, президент корпорації "АРТОР", нагороджений Бронзовою статуєю "Богиня Фортуна із срібним мечем"

ВЛАДЛЕН ГУЖВА, генеральний директор ВАТ "Об'єднана інжинірингова компанія", компанія нагороджена Золотими Стелою і Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

АЛІЄВ НАТІГ АГА АМІ ОГЛИ, президент Державної нафтової компанії Азербайджанської республіки (м. Баку), нагороджений Золотою Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" I ступеня, компанія володар "Кришталевого Рога Достатку"

АНАТОЛІЙ ЧЕПУРНОЙ, віце-президент ВАТ "Азовмаш", нагороджений орденом "За розбудову України" ім. М. Грушевського IV ступеня

ВОЛОДИМИР ОСИПЦОВ, перший віце-президент ВАТ "АЗОВМАШ", нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" II ступеня

ВАЛЕРІЙ ВОЛКОВ, віце-президент ВАТ "АЗОВМАШ", нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" II ступеня

ВОЛОДИМИР ТЕЛИЦЯ, віце-президент ВАТ "АЗОВМАШ", нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" II ступеня

ВІКТОР АНТЕМЮК, президент вінницького благодійного фонду "Довіра", нагороджений орденом "За патріотизм" I ступеня

ВІКТОР ЩИПАЧОВ, директор шахти "Новодонецька" ДП ДХК "Добропіллявугілля", нагороджений орденом "За розбудову України" ім. М. Грушевського IV ступеня, шахта нагороджена Золотими Стелою і Дипломом

ТЕТЯНА БАХТЄЄВА, головний лікар Донецького обласного територіального медичного об'єднання, нагороджена орденом "За трудові досягнення" IV ступеня, об'єднання - Почесний Лауреат Рейтингу

ВОЛОДИМИР ГУСАК, директор Інституту невідкладної та відновної хірургії, нагороджений орденом "За розбудову України" ім. М. Грушевського IV ступеня, інститут - Почесний Лауреат Рейтингу

ЛЕОНІД КОЗЛОВСЬКИЙ, Генеральний директор ЗАТ "НВП "МЕДІНЖСЕРВІС", нагороджений орденом "За трудові досягнення" IV ступеня, підприємство володар Срібних Стели та Диплома в номінації "Якість третього тисячоліття"

ОЛЕКСАНДР МОМОТ, Начальник Придніпровської залізниці, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

ІЛЛЯ ЛЕВИЦЬКИЙ, начальник Одеської залізниці, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

БОГДАН ПІХ, Начальник Львівської залізниці, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

ВІКТОР ОСТАПЧУК, начальник Південної залізниці, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

МИКОЛА КОВЗЕЛЬ, Директор Державного транспортно-експедиційного підприємства "Інтертранс", нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

ОЛЕКСІЙ КРИВОПИШИН, Начальник Українського центру обслуговування пасажирів на залізничному транспорті нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

МИХАЙЛО МОСТОВИЙ, Заступник генерального директора Державної адміністрації залізничного транспорту України, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

МИКОЛА ШАВЛОВСЬКИЙ, Головний інженер Південно-Західної залізниці, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

МИХАЙЛО ГОЛОВАЦЬКИЙ, Начальник Головного управління кадрової та соціальної політики Державної адміністрації залізничного транспорту України, нагороджений Срібною Георгіївською медаллю "Честь. Слава. Труд" IV ступеня

ДМИТРО ЧЕРВАНЬОВ, директор Інституту менеджменту та фінансів при КНУ ім. Т. Шевченка, нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня, Інститут нагороджений Срібними Стелою та Дипломом в номінації "За збереження кращих традицій класичної університетської освіти"

АСКЕРОВ ШОХРАДДИН ІСАБАЛИ ОГЛИ, президент української авіакомпанії "АЕРОСТАР", нагороджений Золотою медаллю "10 років незалежності України" I ступеня, компанія нагороджена Срібними Стелою та Дипломом в номінації "За успішне впровадження в Україні послуг з ділових авіаперевезень"

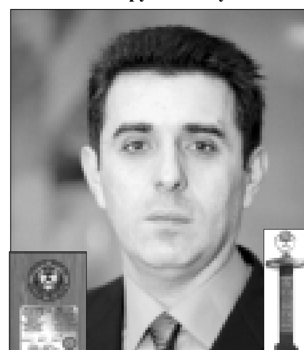
ЄВГЕН ГОРОХОВ, ректор Донбаської державної академії будівництва і архітектури, академія нагороджена Срібними Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

ІВАН РИНЖУК, генеральний директор КП "Міський торговельний комплекс "Калинівський ринок", нагороджений Срібною медаллю "10 років незалежності України" II ступеня, підприємство - Почесний лауреат Рейтингу

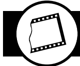

ВІТАЛІЙ ДЕЙНЕКА, директор ТОВ "Запорізький пивоварний завод № 1", нагороджений Срібною медаллю "10 років незалежності України", завод нагороджений Срібними Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

СЕРГІЙ ЕКЗАРХО, генеральний директор "ТЕС", підприємство нагороджене Срібними Стелою та Дипломом в номінації "Якість третього тисячоліття"

Тел. Генеральної Дирекції Рейтингу — 8 - (044) - 228-83-95

 Десята муза: історія

4. Талант — не обов'язково профі

Це не раз доводила кінорежисер Кіра Муратова, доручаючи головні, не кажучи вже про епізодичні, ролі у своїх стрічках людям «з вулиці».

Кумедний випадок стався під час зйомок фільму «Три історії». Продюсер, щоб гарантувати повернення вкладуваних коштів, зажадав запрошення на провідні ролі Олега Табакова, Сергія Маковецького, Ренати Литвинової. Муратова, яка з цими відомими «профі» працювала вже до того, не заперечувала. Хоча і свою лінію на участь і непрофесіоналів відстоювала. До того ж доволі своєрідно: непрофесіонал Леонід Кушнір, який грає кочегара, зауважила, аж ніскільки не поступається популярному «профі» Сергію Маковецькому — ось хай вони й одержують однакову плату за зіграний у фільмі час... Знаючи характер Кіри Георгіївни, продюсерові нічого іншого не залишалося, як погодитися з її вимогами.

Знімаючи в ці дні сцени весілля своєї нової стрічки «Чеховські мотиви», К. Муратова для масових сцен біля церкви взяла лише кількох професіональних акторів. А ролі старців на паперті, вирішила вона, нехай зіграють... слобідські старці та божкі, яким перепаде за це якась копійка. Й режисер не помилилася у виборі: її протеже не треба, власне, грати — вони так живуть. Саме там, де ідуть зйомки.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Натхненний пустелею, тропіками та океанами

 Диктатура моди

Дівчина в екзотичному вбранні — аж ніяк не гостя з далеких островів. Вона демонструє модель київського дизайнера Олександра Гапчука на «Сезонах моди». А ось для створення колекції «Out of Afrika» її автор насправді здійснив подорож до далекої Південно-Африканської Республіки. І з країни слонів та жирафів, що омивається двома океанами, привіз ідеї для колекції.

Є сумнів у тому, що екзотику, побачену Олександром і втілену ним у одязі, можна буде побачити на столичних вулицях. Зовсім не обов'язково одягати на себе таку конструкцію, щоб бути модним у цьому сезоні. Але оцінити політ фантазії дизайнера неодмінно варто.

До теми весняно-літньої моди, представленої на «Сезонах», ми ще повернемося в найближчих випусках.

Юлія ПОТАПЕНКО.

Фото Олександра СИНИЦІ (УНІАН).

«Культурні герої» завжди ідуть уперед!

«Брали» кількістю

 Акція

Фестиваль «Культурні герої», що проходив у шести великих містах країни (Харків, Одеса, Львів, Івано-Франківськ, Дніпропетровськ, Донецьк), фінішував у Києві. Протягом чотирьох днів на столичних майданчиках культурні герої від музики, театру, літератури та візуального мистецтва давали прощальну гастроль цієї великомасштабної акції.

За весь час своєї подорожі Україною героїчні культурні діячі показали глядачам більш як двісті різножанрових мистецьких проектів, чим заслужили статус найбільшого форуму сучасного українського мистецтва. Щоправда, альтернативного офіційним заходам такого гатунку. І не лише за манерою виконання та добором виконавців, а й за духом та самою ідеєю проекту. Концепція фестивалю — ознайомити широкий загал з проявами сучасного мистецтва в різноманітних інтерпретаціях.

Напевно, це героїчним культурним діячам вдалося. Втім, «брали» заінтриговану київську публіку здебільшого не якістю, а кількістю заходів — щодня їх відбувалося майже десяток на різних майданчиках Києва.

Наймасштабніше з чотирьох охоплених фестивалем напрямів було презентовано сучасне виставкове мистецтво. Наочне втілення цього напряму вписалося в уже налагоджену структуру Асоціації арт-галерей, яка нарівні з телеканалом «Інтер» та Асоціацією діячів сучасного мистецтва виступила одним із організаторів культурного вояжу.

Було й що послухати тим, хто розуміється на музичному авангарді. Наприклад, концерт львівського ансамблю «Кластер», у програмі якого — твори вітчизняних композиторів: Сергія Зажитька, Богдана Кривопуста, Івана Небесного, Валентина Сільвестрова. Щодня в київських клубах та кафе виступали культурні герої від джазу та року. Театральні вистави йшли переважно в центрі сучасного мистецтва «Дах». Своєю увагою героїчні столичні театрали удостоїли музично-фольклорний проект самого «Даху» під назвою «... В пошуках згаяного часу», висунутий у двох номінаціях на «Київську пектораль», роботу «Павло І» (за текстом Дмитра Мережковського) студентського «Театру 19» з Харкова, а також проект Львівського національного драматичного театру «Загадкові варіації» у Театрі на Подолі.

Літературу було представлено стримано: українська поезія — у Будинку вчених, одеські автори — в Галереї Марата Гельмана, російськомовні — в республіканському Будинку актора.

Сергій Васильєв, відповідальний за театральну частину фестивалю «Культурні герої», напередодні акції зазначив, що якість програми фестивалю вражає. Мовляв, у стислі терміни вдалося інвентаризувати практично все сучасне мистецтво України. Глядачеві з вулиці, який цими днями завітав на вогник акції, те, що відбувалося, могло здатися дещо дивним. Репрезентовані «героями» живопис, музика, вистави та література далекі від класичних уявлень про мистецтво. Але близькі до розуміння сучасного його прояву. До речі, на венеціанському бієнале — міжнародному форумі сучасного мистецтва — виставляють щось подібне. Щоправда, там ЦЕ — ефектніше, багатше та видовищніше за якістю виконання. А за кількістю філософських ідей у творчості наші представники сучасного мистецтва не поступаються світовим!

На думку Васильєва, організовувати такий фестиваль варто було б Міністерству культури та мистецтв України, бо акція має стати частиною державної ідеології... А от другий організатор, почесний президент телеканалу «Інтер» Олександр Зінченко, вважає, що розраховувати на бюджетне фінансування вітчизняної культури не варто ще довго. За його словами, регіональні фестивалі стали яскравим відображенням ситуацій у кожному конкретному місті і абсолютно не схожі один на одного.

Вожді-організатори «Культурних героїв» мають намір продовжувати започатковану справу. Незабаром вони повідомлять, який буде наступний етап культурної навали.

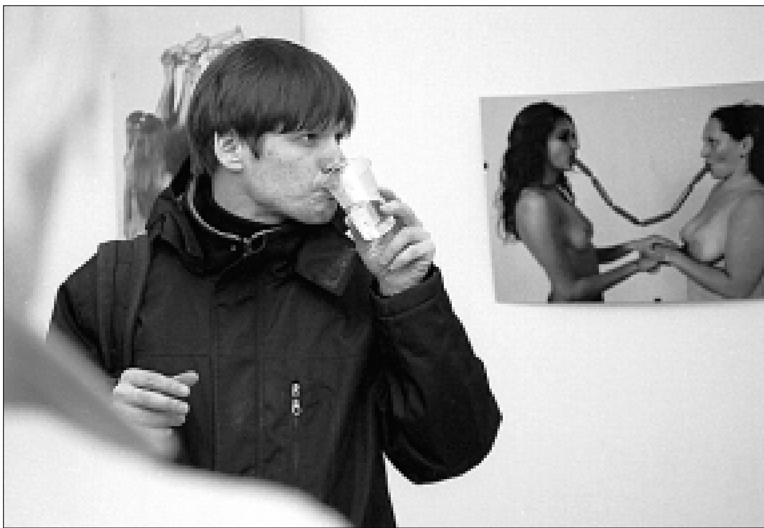
— На нас чекають в інших містах, які, по суті, не вимагають фінансової допомоги, — зазначив Олександр Зінченко. — Головне — приїзд експертів-професіоналів на місця і залучення громадськості до місцевих культурних процесів.

Олег БАЙДА.

На знімках: під час перегляду однієї з фестивальних фотоекспозицій у галереї «Л'Арт»; соліст гурту «Шаман».

Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

 Проект

Округ, як дикий острів

У Харкові започатковано інтернет-проект «Останній герой міста Харкова». В ньому беруть участь (незалежно від волі та бажання) всі кандидати в депутати за 169-м виборчим округом. Концепція інтернет-шоу аналогічна однойменній телеверсії. Тридцять кандидатів борються і намагаються вижити на дикому острові під назвою «Виборчий округ». Нагорода останньому герою — мандат народного депутата.

 Кліп

Березневі поцілунки восьмого дня

На думку київського кліпмейкера Віктора Придувалова, для того, щоб подарувати жінці квіти, не треба сидіти в очікуванні 8 Березня. Цю дату режисер відзначив у робочому порядку — зняв у кліпі для групи «Грін Грей» представницю прекрасної половини і назвав ролик «Весна восьмого дня». Вельми велелюбний шедевр, що покриває жіночі тіла поцілунками...

Редактор номера Світлана ПИСАРЕНКО.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».

Зам. 0311054. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції:
03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України